

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 40—
za en mesec . . . „ 3,50
za Nemčijo celoletno . . . „ 45—
za ostalo inozemstvo . . . „ 50—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 36—
za en mesec . . . „ 3—
V opravi prejemov mesečno . . . 2,50
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 8—
za Nemčijo celoletno . . . „ 10—
za ostalo inozemstvo . . . „ 13—

SLOVENECE

Inserati:
Enostolpna poltivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . „ 45 „
pri večjih naročitih primerov popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna poltivrsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredni ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, ovrške 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Pretekli teden.

Potek slavnosti v Pragi dne 17. in 18. maja je bil veličasten; poleg Jugoslovancev so bili zastopani tudi Poljaki in Ukrajinci ter Italijani. Ob zaključku 18. t. m. zvečer je pa vmes posegla vlada z obširnimi policijskimi odredbami: Prepovedala je vsako nadaljnjo zborovanje, mlade Jugoslovane izgnala, »Narodne Liste« ustavila itd. Češki svaz je vložil na vlado oster ugovor. Predsednik posl. Stanek je izjavil, da so praški dnevi ustvarili enotno fronto vseh slovenskih strank v Avstriji. — 19. maja je izšla ministrska naredba, s katero je vlada ustanovila na severnem Češkem 12 nemških okrožij. Ministrski predsednik dr. Seidler je izjavil, da so praški dnevi ustvarili enotno fronto vseh slovenskih strank v Avstriji. — Ogrski minister za prehrano je v ogrskem parlamentu izjavil, da se ogrska vlada glede enotne prehrane v monarhiji ni še prav nič zavezala. V Avstriji že vsa leta stradajo zato, ker v prehrani ne napravijo reda. Ogrska bo preostanek živil oddala Avstriji le za industrijsko blago in razne druge ugodnosti. — Dvajsetletnico svojega nadpastirskega delovanja med Slovenci je praznoval dne 22. maja ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič. — Za ustanovitve šole v Mariboru se je ustanovil poseben »Šolski odsek«, ki zbira darove. Šola naj se odpre še letos. — Na jugoslovanskem taboru na Rakovniku na Dolenjskem se je zbralo 10.000 ljudi. — Tabor v Trbovljah, ki je bil napovedan za binkoštno nedeljo, je vlada prepovedala. Že zbrana množica je nato priredila veličastno manifestacijo, zastopniki vseh treh slovenskih strank so se pa zbrali s poslanci na posvetovanje in sklenili, da se mora tabor na vsak način v kratkem vršiti. — Koroški Nemci so priredili 20. t. m. v Celovcu velik shod v deželnem dvorcu, kjer so se slovesno izjavili proti ustanovitvi jugoslovanske države, zahtevali, da mora Nemcem ostati pot na Jadran prosta in se zavzeli za čim tesnejšo zvezo z Nemčijo. — Wilson je te dni govoril na manifestaciji Rdečega križa v New Yorku in rekel, da hoče Amerika vojno dobiti in da v delu za ta cilj ne bo poznala nobenih meja. Mir na zapadu je le mogoče, če se mir na vzhodu izpremeni; Rusija mu je enako pri srcu kakor Francija. — Proti donavski konvenciji osrednjih vlasti in Rumunije je ententa vložila ugovor. — Japonija in Kitajska sta sklenili obrambno zvezo proti Nemčiji. — Na italijanskem bojišču neprestani živahni boji. Na zapadu odbijajo Nemci francoske in angleške napade.

Na krivih potih.

Centralna vlada je razposlala te dni z opombo »strogo zaupno« na uradništvo na našem jugu okrožnico, kjer se uradništvu prepoveduje agitacija za jugoslovansko državo v smislu majniške deklaracije. Podobna okrožnica je napovedana za duhovščino. Dr. Seidler pošilja nemškemu Volkstagu zagotovila, da ne bo vlada nikdar dovolila, da se združijo slovenske dežele s hrvatsko-srbskim ozemljem monarhije in se tako odreže Nemcem dohod do morja. V Trstu obetajo Nemcem že v prihodnjih dneh nemško navtično akademijo. Nemci sanjajo o popolnem nemškem toku vladne politike ter zahtevajo vedno

več in več. Nemški govorniki na Volkstagu in nemško časopisje zahteva novih preganjanj ter kriči po ječah in po vislakah.

Na Češkem imata zopet žandar in policaj prvo besedo. C. kr. korespondenčni urad, ki stoji v službi nemškega gibanja in zaznamuje vse, kar je v nemških vrstah — tudi če se kakemu nemškutarju ali pa Nemcu zazdeha — prinaša poročila o obširnih policijskih odredbah. Listi se ustavljajo, rdeči svinčnik je pridno na delu, shodi se prepovedujejo, zabranjujejo celo koncerti in predstave v gledališčih — seveda vse v interesu države. Istočasno pa izide mesto dalekosežne reforme ustave, ki naj popolnoma preuredi notranjost avstrijskega domovanja, naredba glede razdelitev okrožij na Češkem v nemškem smislu. In to preko parlamenta in brez parlamenta. Še celo glasilo čeških Nemcev, »Prager Tagblatt« odklanja to »dalekosežno reformo ustave« s sledečimi besedami: »Dvanajst novih vladnih svetnikov je imenovanih in nekaj krčmarjev, trgovcev in obrtnikov bo dobilo novih odjemalcev. To je velika reforma, ki pripravlja pomlajenje Avstrije. To je, kar imenujemo »umlernen«, to je, kar smatramo za sad skušenj štirih vojnih let.«

Metternich, Bach in Stürgkh zopet gospodarijo v državi. Dr. Seidler je popolnoma pokoren sluga pruskega junkerstva tu in onstran črno-zlatih mejnikov, kateremu je volja ljudstva in demokraciji duh časa španska vas. Popolnoma nezmožnega moža imamo na čelu avstrijskega kabineta; Velenemci so vpregli Seidlerja v velenemški voz. In na tem vozu drči nam z državo v pogubo ter se še ne zaveda, da je na krivih potih. Parlament so zaprli, zato ker nimajo za protislovanski režim večine, zato ker se boje svobodne kritike in besede o polomu državnega ustroja.

Ljudstvo trpi pomanjkanje, prinaša žrtve doma in v zaledju. Lakota gospodari. Ogrska državna polovica, ki ima še vedno vsega v obilici, pa vodi še naprej izstradalno blokado proti avstrijski državi polovici in proti Ercegovini. Naši državniki pa povzdigujejo kljub temu dualistični sistem v deveto nebo ter se bratijo z vsemažari. In vse samo zato, ker je dualistična oblika monarhije opora za protislovanski in protiljudski vladni režim. Naj vse vrag vzame, samo da nenemški in nemažarski narodi ne pridejo do svojih pravic!

Mirovne pogodbe rastejo kot gobe po dežju. Na celnem vzhodu smo si ustvarili nova vroča tla. In z veliko skrbjo zrejo oni ljudje, ki jim je res blagor monarhije pri srcu, v bodočnost. Lahkomišljeno se igramo tako z usodo Poljske in Ukrajine

kakor z lastno usodo. »Arbeiter Zeitung« je nekoč zapisala besede, da smo pač zavzniki Nemčije, nikakor pa ne njeni vazali. Danes bi bila razpredelitev tega stavka drugačna.

Burian je smatral za svojo prvo in glavno nalogo, da »poglobi« — kakor se glasi tehnični izraz — dvoezvezo Avstrije in Nemčije. Obetajo nam gospodarsko in vojaško enotnost, obetajo mesto naše kronske veljave nemško marko. In kdo ve kaj še? Toda narodi, ki bi morali v smislu ustave govoriti svojo besedo pri ratifikaciji mirovnih pogodb in poglobitvah zvez z drugimi državami, se ne vprašajo za mnenje. Forum delegacij je zaprt. Czernin ni imel časa za take malenkosti, Burian pa ne volje. Nemške in mažarske matere so s tem zadovoljne.

V državi je neznošno soparno. Vsakdo, ki nima slepih oči, ve, da mora slediti taki politiki bankerot. Prišlo bo spoznanje, toda takrat bo prepozno. Na nemških Volkstagh čistot nemoteno spodkopujejo dalje temelje države, hujkajo proti dinastiji ter netijo požar narodnostnega spora. Seidler je dejal, da ne bo takih nemških agitacij trpel. Toda danes molči na vse to in nima besede graje. Pač pa nastopa s polnim parom proti Nenemcem. Toda če mislijo vlada in Nemci, da bodo iztrgali iz srca nenemškim narodom zavest, da imajo ravnokotno pravico do svobode in življenja, kakor Nemci in Mažari, se bridko motijo. Dosegli so in dosegli bodo ravno nasprotno. Strnili so naše vrste, zblížili so nas. Moč opozicije raste. In nemškega kurza ne bo rešil poloma več noben absolutist.

Za vsakega pametnega Slovenca, ki ljubi svoj narod, je mesto v vrstah najodločnejše opozicije proti vladi in proti nemškemu kurzu. Samomor bi izvršili sami na sebi, ako bi pasivno zrl to kvarno delovanje vlade in jo še celo podpirali s takozvano realno politiko. Vlada je imela dovolj priložnosti, da nam pokaže svoje pravo lice, takrat, ko je vodil našo politiko dr. Šusteršič, čigar list trdi o poslancih Jugoslovanskega kluba, da spravljajo slovenstvo v bankerotno politiko, ker se upirajo narodni smrti in popolni germanizaciji. Toda kaj smo dobili za časa dr. Šusteršičeve ere? V središču domovine in v obmejnih krajih je dan na dan bolj izpodrival tuji nemški življenjski domači ljudje. Nemško uradništvo se je množilo, vsa važnejša mesta so zasedena po Nemcih. In posebno na Koroškem gledamo dan na dan, kako izginja naš narod v poplavi sistematične germanizacije. Pri sodiščih, kjer se je še pred 20 in 10 leti slovensko govorilo, ne dajo več našemu človeku slovenske besede. Sole so prave ponemče-

valnice. Našim otrokom vtepaajo z nemškimi pismenkami in nemško govorico nemškega duha. Najbolj značilni so podpisi naših koroških deklet in žena za jugoslovansko deklaracijo. Veliko je podpisalo svoja imena v gotici, ker jih nemška šola ni naučila latinskih črk.

Danes je jasno, če bomo popustljivi, če ne bomo dovolj odločni v boju proti sistemu in vladi, če ne bomo z dovolj kreplem povdorkom zahtevali povsod svoje svobode, nas čaka gotova narodna smrt in bomo sokrivi splošnega državnega poloma.

Dr. Šusteršič in njegovi pa govorijo o politiki Jugoslovanskega kluba. To so ti ljudje, ki denuncirajo v svojem lastnem glasilu svoje sorojake, ki dajejo Nemcem orožje v roke, ti ljudje, ki niso imeli besede obsodbe za Czerninovo sramotenje slovenskih avstrijskih narodov, katerim je ljub Seidlerjev kurz proti Jugoslovonom in absolutizem Stürgkhovega kova. To je politika bankerota, ki zasluži zaničevanje celega naroda. V vsakem narodu se dobe ljudje, ki ne mislijo in čutijo dovolj narodno, da pa tako pišejo in govorijo ljudje, ki stoje na čelu avtonomne uprave največje čisto slovenske pokrajine, to je veleizdajstvo na narodnem telesu.

Pismo iz Prage.

Praga po slavnostih »Narodnega divadla«, Razdelitev Češke v »okrajja«.

Praga, 23. maja 1918.

Prekrasni slavnostni dnevi v Pragi so minili. Vsi smo zopet pri svojem vsakdanjem delu, samo krasni spomini so nam še ostali in trdna vera, da bo naša pravična stvar zmagala. Bratstvo med Čehi in nami se je poglobilo.

Medtem ko ste vi doma zopet pri mirnem delu, se naša Praga še ni docela pomirila. Na »Václavskem náměstí« je bilo zadnje dneve vedno malo vroče, posebno zvečer. Mladina si v svojem navdušenju za pravično stvar ni dala dopasti, da bi ne prepevala pri spomeniku sv. Václava narodnih pesmi. Policiji ni preostalo končno nič drugega nego celo »Václavské náměstí« strogo zapreti za civilni promet. Do 12. ure ponoči ni bilo mogoče priti na náměstí. Posebno veliko ljudi se je vedno zbiralo zadnje dneve pred hotelom »Zlata Husa«, kjer stoji za večni spomin na slovensko bratstvo, katero se je ob priliki teh slavnosti poglobilo. »Slovenska lipo«. Že soboto zvečer, ko smo se vrnili iz Zbraslova, so bile okrog lipe posajene krasne cvetlice, katere je pa policija odstranila; ravnokotno je bil venec, katerega so položili Hrvatje pod lipo, odstranjen. Včeraj zvečer so obesili na lipo sliko Kreka in

LISTEK.

Krim.

Ravno te dni nam poročajo, da hočejo dati Nemci polotok Krim Turkom nazaj. Ti so ga imeli nad tristo let, dokler jim ga ni l. 1783. iztgala Katarina II. Kakšen pa je Krim? Toliko smo brali o ruski Rivieri, o krasnih vilah carja, knezov in drugih velikih gospodov. Če stopamo pri Perekopu po cesti od severa proti jugu na polotok, je zunanja slika ravno taka, kakor jo vidimo v južni Rusiji. Pusta enakomerna ravan, na nobeno stran nobenega opirališča za oko. To je krimska stepa, nadaljevanje velike južnopontske stepe; obsega tri četrtine celega polotoka, njena puščoba je breupna. O južni rodovitnosti in bogatih barvah, o kojih smo tolikrat slišali, ne vidimo ničesar, čisto nič. Edini tuj prizor so velike črede goveda in ovac, ki se pasejo povsod po stepi, kjer je količjak bujnejša trava. To bogastvo živine, zlasti krepko govedo, prinaša domačinom dosti blagostanja. So pa domačini povečini Rusi, pa tudi Tatarov je dosti, ostanki iz starih dni krimske zgodovine. Tudi nemških kolonij je nekaj; Nemci pravijo, da tvorijo 8 odstotkov krimskega prebivalstva, pa najbrže pre-

tiravajo. Pozimi pihajo ledeni vetrovi notranje Rusije globoko notri na Krim, sedaj poleti pa mori človeka in živino najstrašnejša vročina.

Kje je pa oni raj, ki ga prištevajo najkрасnejšim kotičkom zemlje? Čisto doli na jugu ga dobimo, na obronkih in v dolinah tavrjskega gorovja, ob črnem morju, pokrajina, obsegajoča komaj četrtino polotoka. Ta gorski svet se začneja južno od Simferopola in se razteza od severovzhoda proti jugozapadu. Odvrača mrzle severne vetrove od obale in obsega pokrajino najbujnejše krasote, ki je v največjem nasprotju s pusto stepo severa. Nalaho se dvigajoče višine pokrivajo najlepši sončni gorski travniki s travo goste in visoke; povsod vmes divni vrtovi, bogata polja, senčni gozdovi, oljki gaji, vinogradi s pol metra dolgimi grozdi. Povsod po tej čudoviti zemlji so raztreseni ljubki kraji, bogate vile, slikovite razvaline, ruski samostani in tatarske mošeje. Povsod subtropska rodovitnost in pridelki, ki jih more roditi le najtoplejše sredozemsko solnce. Pač je ta pokrajina zelo ozka, ne razteza se dalje kakor devet kilometrov od obale notri v gorovje. Tu so tudi oni bogati gradovi ruskega plemstva in carove družine, ki je bivala najraje v Livadiji. Beli gradovi se dvigajo v gajih lavorik, cipres in fig, na razkošnih gredah nabiramo najzbranejše proizvode vrtnarske umet-

nosti subtropskega in zmernotoplega pasu.

Tavrjsko gorovje je bogato pa tudi na rudah, poleg njih lep apnenec, porfir in najrazličnejši marmor. Na najskrajnejšem vzhodu polotoka, pri Krču, so dobili v zadnjem času pred vojsko železne sklade in so jih tudi že začeli izkoriščati.

Krim se ponaša z dvatisočpetstoletno zgodovino. Najstarejši prebivalci so bili doma iz Kavkaza; imenovali so se Tavrijci, zato so rekli Krimu Tavrijski herzoes ali tavrjski polotok. Grki so imeli kmalu živahne kupčijske zveze s Tavrijci; včasih so jih goljufali, Tavrijci so se masševali tako ali tako. Veliko je pravljic o Tavridi, prim. Ifigenijo na Tavridi. Okoli leta 600. pred Kristom so cvetele ob obali bogate grške kolonije, zveza z Grki je postajala vedno ožja. Za časa Rimljanov je nastala tukaj Bosporska država. Največjo razsežnost je dosegla pod pontskim kraljem Mitridatom. Tako je bil mogočen, da si je upal napasti tudi Rimljane in je šel celo v Evropo nadnje. Proti njim seveda ni mogel nič opraviti, vrgli so ga nazaj, poskusil je še enkrat, vse zastoni, Rim svojega plena ni izpustil, in Mitridat se je dal prebosti od sužnja; strup utrjenemu telesu ni škodoval. Njegovega sina Farnaka je premagal Cezar v znani bitki pri Zeli, o koje izidu je poročal znane besede: Prišel sem, videl in zmagal (47.).

Krim je izročil Cezar nekemu Mitridatovu sorodniku kot Rimu pokorno državo.

Preseljevanje narodov tudi Krimu ni prizaneslo, vendar smo malo poučeni o tem. Vemo pač, da so bili enkrat Gotje tu. Leta 640. se ga je polastil bizantinski cesar Heraklius in ga je priključil svoji državi. Ko so Tatarje l. 1223 Rusi severno od Azovskega morja popolnoma potolkli, jim je bila odprta pot tudi na Krim, prišli so sem l. 1237. Ker polotok ni drugje v zvezi s celino kakor po ozki zemeljski kosi pri Perekopu, in ga je torej lahko braniti, so ga imenovali Krim, to je »rednjava«. Pozneje so prišli sem Benečani in Genuježani, ki so kakor preje Grki, zidali ob obali mesta in gradove. Turki so se že za časa Mohameda II. (1451—1481) polastili Krima, v drugi polovici 17. stoletja so pa prepodili še Genuježane z obale in Krim je postal tatarski kanat pod turkimi gospodstvom. Že l. 1736 so vkorakali Rusi prvič na polotok, toda šli so sicer nazaj, a so prišli zopet in zopet, dokler ga ni l. 1783. Katarina II. priključila ruski državi. Sedaj ga hočejo dati Turkom. Ker so dali Besarabijo Rumunom, so Ukrajinci s svojim mirom prav pošteno nasledili izgubili so žito, Besarabijo in Krim, pridobili pa pravzaprav samo tuje nadzorstvo.

Koroška. Priprosta gospodična je začela pod lipo zbirati prispevke za »Češko srce« in zbrala v najkrajšem času 150 K.

Ker se je zdel policiji hotel »Zlata Husa« posebno vroča zemlja, je vhod do hotela popolnoma zaprla. Kjer so pred par dnevi poslušali krasne govore naših političnih voditeljev, tam stoji danes policija na straži in vojakom je sploh prepovedano obiskavati hotel »Zlata Husa«.

Danes je policija svoje naredbe precej poostрила, in sicer s tem, da morajo biti vse hiše ob 8. uri zaprte, gostilne, kavarnе, biografii ob 9. uri. Gledalci se naredba ne dotika. Mladina po 9. uri ne sme na ulico. »Narodni Listy« izhajajo zdaj kot večerna izdaja pod imenom »Narodni Noviny«, katere so že prej izhajale v isti tiskarni, dasi je malokdo vedel kaj o njem.

Javno politično življenje bo moralo nekaj časa sploh izostati, če se ne bodo na Dunaju spametovali. 10 milijonski narod lahko z mirno vestjo čaka. Danes zvečer bi moral imeti poslanec Klofač veliko zborovanje, kar je bilo kratkoma prepovedano. Celo nedolžni koncrti gospodične Destinove je bil prepovedan. Kako je vse razburjeno, o tem pričajo govorice, katere so se širile zadnje dni v Pragi, da so bili nekateri politiki aretirani, kar pa ne odgovarja resnici.

Razdelitev Češke v takozvane »okraje« je češko javnost razburila — ali je ni razburila, kakor se vzame. Razburila, ker vidi v tem ukrepu, kako spoštuje dunajska vlada staro češko državno pravo, katero je de iure še danes v veljavi in katerega ne morejo nobeni paragrafi v Dunaju uničiti. Na drugi strani pa tudi ni razburila, ker češki narod nikdar ni kaj dobrega pričakoval od Dunaja. Češki narod ve, da problema češke države kakor tudi naše jugoslovanske ne bo rešil kakšen Seidler. Celi češki narod je enoten v svojem velikem boju in enotnemu narodu se ni treba bati, da bi bil premagani.

Z mirnostjo, da, humorjem gleda češki narod na te dogodke, kakor se je izrazil neki govornik na protestnem shodu na Král. Vinohradeh.

K cesarju gredo.

Danes sprejme cesar odposlanstvo spodnještajerskih nemškutarjev ter ljubljanskih, kočevskih in tržaških Nemcev, ki bodo protestirali proti ustanovitvi jugoslovanske države. Pri tej priliki bodo rabili besede globoke vdanosti in neomajljive zvestobe, kakršnih ni bilo slišati na njihovih volkstagih, ter zadrževali prestolu, da v jugoslovansko državo ni v nevarnosti le nemštvo, ampak tudi država. Na to besedo bodo dobili odgovor, ki ga bodo doma na nedostojen način izrabljali. Po beznicah Spodnjega štajerja, v ljubljanski kazini in v tržaških kontorijah, kjer sede nemški oproščenci, bo šel en sam glas veselja: Cesar je z nami! Jugoslovani so obglavljeni!

Napačno bi bilo, če bi temu dogodku prisojali velik političen pomen. Želje po svobodi, ki plamt v milijonih src, ne more zatreči in zadržati ad hoc sestavljena nemška deputacija. Tudi vemo, da zadeva za to dejanje odgovornost izključno ministrskega predsednika pl. Seidlerja. Ta deputacija je le logična posledica njegovih izjav, da morajo Nemci po naših truplih do Adrije. A dejanje, ki ga je zagrešil, je mnogo huje od njegovih besed. S svojim govorom je proglasil nemoralno načelo nemškega nadvladja, kar je pa danes storil, je skrajno ponižujoče za čast, ki bi jo on moral varovati.

Kajti kdo so ti ljudje, ki so odšli na Dunaj protestirat zoper jugoslovansko državo? In koga zastopajo? Jedro te deputacije tvori tisto spodnještajersko nemškutarstvo, ki živi od nprave pokvarjenosti in podkupnin, ki se odlikuje pred vsemi s svojim vojnim kričastvom in ki je v prvi vrsti zakrivilo vnebovpijoče strahote persekucij ob začetku vojske. Tisti ljudje, ki so vse storili, kar so mogli, da najnedolžnejše može in žene iz našega ljudstva ogrde in osramotijo, da jih spravijo v ječo in na vojaško strelišče, ki so se na vso moč trudili, da to naše ljudstvo politično ugonobe — isti ljudje bodo danes govorili ne le v svojem imenu, ampak tudi v imenu spodnještajerskega slovenskega ljudstva! Reprezentirali bodo »Nemcem prijazne« Slovence in skušali napraviti vtis, da je za njimi vse, kar ni zaslepljenega ali veleizdajniškega.

To je nedostojna farsa, ki si jo je zopet enkrat privoščil avstrijski državnik.

To je prireditelj, kakršne bi si avstrijski državnik ne smel privoščiti v teh bridkih časih in za katero bo dajal odgovor.

Politika sumničenj in njeni cilji.

Praska »Union« priobčuje članek o politiki sumničenja, ki se pase v Avstriji in njenih ciljih. Ker smo po tej politiki prizadevali tudi mi Jugoslovani, podajemo članek v celoti:

Vojna gnusoba je povzročila grozna opustošenja. Staročastiljivi krasni spomeniki stavbene umetnosti in mnogoštevilni sedeži prizadetnega grajanstva so se zrušili v razvaline, cvetoče poljane so se izpremenile v puščave, milijonske vrednote so uničene. Daleko pogubnejša so pa opustošenja v območju netvarnih dobrin. Zaupanje v pravičnost in vera v mednarodnem občevarju sta omajana, duševni odnosi med narodi so prekinjeni, znanost in umetnost ležita na tleh, tisoče talentov je pokosila vojna kosa, podivjanost mladine in kriminaliteta vsepovsodi strahotno naraščata in družinske vezi se pod vplivom splošne vojne posurovelosti na škodo države grozovito rahljajo. V vseh vojnojočih se državah se kažejo te globoke, žalostne posledice svetovne vojne.

Neki poseben sramoten postranski pojav se je pa, tekom vojne pokazal v Avstriji. Dočim so drugod po svetu povsodi spoštovali domače premirje in se skrbno izogibali vsemu, kar loči, smo videli pri nas ravno nasprotno. Izprva sramežljivo in posamezno, potem pa čimdalje tem glasneje in številneje so nastopali sumničenja, obtožbe, obrekovanja proti pripadnikom nenemških narodnosti radi vojaške nezvestobe in veleizdaje. To gnusno početje je razvijalo posebno provincialno častništvo na Češkem in posamezni dnevniki na Dunaju.

Vsaka vojna poraja obžalovanja vredne pregreške proti priseženi službeni dolžnosti; trenutna zmedenost in odpoved živčne moči sredi strahot divjajočega boja, pomanjkanje inteligence so temu mnogo večkrat vzrok nego zavedna nezvestoba. Po častnem zaključku krvave velike borbe bo treba zahtevati, da bo dala vojna uprava neprikrita in resnična naznana o vseh takih motivih vojnih operacij s strani vojnih udeležnikov. Pojasniti se bo pa tudi moralo, kateri deli čet so v nekaterih slučajih z velikimi krvnimi žrtvami izvedli ofenzivo in katerim se je končno, ko so nastopile kot rezerva, pripisala zmaga, da se bo mogla zvestoba do zastave pravično presoditi.

Nikakor nečemo tajiti, da so v posameznih slučajih na obsojdo vreden način zapeljani pripadniki čet kruto prekršili svojo dolžnost s tem, da so prešli v sovražni tabor ali bili celo v sporazumu s sovražnikom. Saj opovedujejo to zanesljivo priče. Gre pa za to, v koliki meri so bile utemeljene javne obtožbe in pa vprašanje, če naglašanje narodne pripadnosti ni izviralo iz nepoštenih nagibov.

Ob tem spominjamo na to, da so višja četna poveljstva opetovano smatrala za potrebno, da so proti takim sumničnem uradno nastopila in najpoglavneje naglasila izvrstna požrtvovalna dela obrekovanih čet. Neglede na to pa hekatombe smrtnih žrtev in mnogi tisoči vojnih pohablencev pri slovenskih polkih, nešteta vojaška odlikovanja, ki so jih pri najrazličnejših orožnih vrstah dobili pripadniki slovenskih plemen, najsijajnejše opovrčajo pavšalna obrekovanja njihove vojaške zvestobe. Žarno junaštvo in požrtvovalnost more zavist in nevoščljivost pač zmanjšati, nikdar pa prikriti z molčanjem!

Pozoren opazovalec pa ni mogel prezreti, da je bila v tej kampanji sumničenja metoda in da se je postopalo po enotnem mot d'ordre, dasi se oblika v tej smeri dejstevujočih listov menja po potrebah čitateljev ter je tu državniška, tam agitatorična. Posebno pozornost vzbujajo, kako pogosto so se objavljala naznana o doseženih vojaških uspehih posameznih četnih formacij mestnim zastopstvom na severnem Češkem, kakor bi bili ravno ti bojevniki vedno rešili položaj. Nasprotno je pa mrgolelo zaničljivih opask v obnašanju deželnih sinov drugega narodnega plemena. Vneto so pobirali vse časniške smeti iz notoričnih hujšakaških listov entente in stregli nekritičnemu čitatelju z groznimi pripovedkami o početju »čehoslovanskih legij«; o tem so mu danes pripovedovali o tisočerihih takih legijonarjev, naslednji dan so pa rekli, da jih je malo ali nič, kljub temu so vedeli poročati o nastopih »legij« na vseh bojiščih entente.

Nad vse obžalovanja vreden pojav je, da so se celo ljudski zastopniki ponižali tako daleč, da so igrali vlogo ovajalcev in v obliki interpelacij na vlado spravili pred parlamentarni forum vse čenče iz streških jarkov; s tem niso nehali niti potem, ko se je iz odgovorov ministrov ponovno izkazalo, kako neutemeljena in nevdružljiva so ta sumničenja in votlo doneče, patriotično ogerdene obtožbe. Da-li je tako ravnanje združljivo s poštenostjo, ki smo jo dolžni v boju tudi nasproti političnemu nasprotniku, je vprašanje.

Končni cilj tega vstrajnega osumljevalnega dela postaja sedaj čimdalje jasnejši. Danes odmeva v zboru, da se morajo »proti veleizdajskemu narodu Čehov« uporabiti vsa sredstva politične moči, da se državi zvesti nemški manjšini v deželi omogoči doseči njen cilj: raztrgati enotno deželno zvezo.

Ali so v poklicanih krogih že čisto pozabili na gromče bojne klice Schöne-

rerja in Knotza? Ali so vzkliče pri zadnjih demonstracijah v Gradcu preslišali? Ali so prezrli tudi gotove silno čudne pojave tekom zasilne akcije na severnem Češkem?

Megle se razpršujejo in najbližjih idealov gotovih krogov naših političnih nasprotnikov bi ne bilo mogoče označiti jasnejše, nego se je to zgodilo v binkoštnem članku nemškega lista »Bohemia«, ki ga je prejel »od posebne strani«. Za dotičnega člankarja ima Avstrija »zmisel le kot nemška obrambna marka nemške države«. »Avstrija se mora zopet spomniti svojega namena kot nemška vzhodna marka«. »Iz nemškega glavnega stana je prišlo odrešilno naznani o sporazumljenju glede pravcev bodoče orožne in gospodarske zveze«. »Ta orožna zveza mora postati tako tesna, da za posebno politiko armad, za državno politiko s posebnimi cilji ne bo ostalo več nobenega prostora... V bodoče mora biti v miru srce armade, generalni štab, le eno. Oborožba enotna, položaj častnikov tako enoten, kakor le mogoče.« »V notranjosti pa mora biti preobrat še radikalnejši. V nepredaljenem času bo država rešena svojih izrastkov (I) Galicije in Dalmacije... Kar ostane, so nemške dedne dežele Češko, Tirolsko in Južna marka.«

Pero se upira, da bi tu navajali take patriotične sanje, ki vsakemu Avstrijcu, ki veruje v bodočnost monarhije, ženejo rdečico v obraz, in da bi podajali nadaljne zglede takega državi zvestega mišljenja. Končno še kratka opazka. Enega se pri pretresanju o pregreških proti vojaški zvestobi ne sme pozabiti in se ne more dovolj naglasiti. Naj so se tudi pripetili skrajno obžalovanja vredni slučajji vojaške nezvestobe in posamezno celo obsojdo vredni veleizdajski dogodki kot izraz vojne psihoze ali narodnega paroksizma med pripadniki slovenskih plemen — vendar je vse to neznatno v primeri s prokletstva vrednim činom posameznika, ki ni pripadal tem plemenom. Navadni vojak in nekaj njihovih nižjih predstojnikov so v bojnem metežu iz nerodnosti ali zaslepljenosti in v ognju strasti izvršili dejanja, o katerih se mora reči, če se ostro sodi, da so podobna Herostratovim. Za sramotno Judovo plačilo v najglobljem miru hladnokrvno in v polni zavesti, pod kršitvijo vojaške prisege in najhujše zlorabe odličnega zaupnega mesta izvršeno izdajstvo celokupne avstrijske armade v roke severnega sovražnika, — to je bil zločin Efiialta. In zato tiho z nadaljnjimi obdolžitvami!

Avstrijska rska.

»Arbeiterzeitung« piše: Irsko ljudstvo je eno izmed najmanjših ljudstev Evrope. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli na Irskem 4.390.000 duš in med temi samo 3.243.000 katoličanov. Majhno, ubogo, na kulturi zaostalo ljudstvo — a kljub temu je morala velika, svet vladajoča Anglija pred tem ljudstvom zopet kapitulirati. Angleška vlada napoveduje, da bo pričela nabirati na Irskem prostovoljce in upa, da bo uspeh tega nabiranja tak, da bodo prisilni nabori nepotrebni. To pomeni, da si ne upa izpeljati velika Anglija splošne vojaške dolžnosti v mali Irski, kjer je ljudstvo soglasno od nadškofa do zadnjega proletarca pred razpelom priseglo, voditi proti splošni vojaški dolžnosti pasivno rezistenco. Britanska vlada da voditelje irskega naroda lahko zapre, angleško časopisje lahko zasramuje irske »veleizdajalce«, ki nočejo braniti skupne domovine v času, ko je nevarnost tako velika, — irsko ljudstvo pa je v boju proti splošni vojaški dolžnosti dobilo prvo bitko.

Tudi mi imamo svojo Irsko. Toda ne samo eno Irsko, ampak celo šest. Kdor je še dvomil o tem, tega so lahko prepričali praški dogodki. S tem, da so češke voditelje javno in glasno obdolžili veleizdajstva, so mislili, da bodo prisilili Čeha k »patriotičnim izjavam«. Čehi so pa odgovorili s tem, da so bolj »demonstrativno kot kedaj preje manifestirali svojo edinost, z večjim povdankom kot kedaj preje svoje mišljenje. Upali so jih strahovati s tem, da so enostranski posegli v upravni red Češke. In glej — kar naenkrat niso bili češki »veleizdajalci« več sami, ampak na njihovi strani so stali zastopniki vseh nemških narodov: Slovencev, ki so bili vedno dobri katoličani, Hrvatov, ki so bili vedno zvesti habsburški dinastiji, Poljakov, ki niso bili nikdar panslavisti, da celo Italijanov, ki nikakor niso Slovani. Ali so bile praške slavnosti kaj drugega, kakor izraz dejstva, kako je stališče vseh nemških narodov do države? O tem bi morali vsi premišljevat; predvsem visoka vlada, ki si bi morala dati odgovora, kam državna ladja plove, če narodi, ki štejejo skupaj 64 odstotkov vsega prebivalstva države, tako mislijo o državi. Istotako tudi nemški narod, ki bi moral premisliti, ali se mu bo njemu posrečilo — ko šteje samo 36 odstotkov prebivalstva — to, kar se veliki Angliji proti mali Irski ne posreči. Toda kako odgovarja avstrijska brez-

smiselnost na praške slavnosti? Vlada ustavi časopis in napoveduje policijske odredbe. Državni problem je načet in mi odgovarjamo s »prügelpatentom«. In nemški meščanstvo? Na ves glas vpije, da so »demonstranti sami veleizdajalci, sami zavezniiki entente. Patrioti gotovo ne vedo, kako sramotijo domovino, če pripovedujejo svetu, da pričakuje večina prebivalstva države zmage sovražnika. In sredstva proti temu? Predvsem policija. Liberalizem našega dunajskega časopisja je izjemno stanje, ječa in vislice. In preko tega še razbitje parlamenta, absolutistični oktroi. Kakor da bi mogel še tudi najbrutalnejši, najmogočnejši absolutizem trajno doseči, da vlada 36 odstotkov nad 64 odstotki. Kakor da bi nemškemu narodu v Avstriji koristilo, da se odpove svoji lastni svobodi, samo da pódtegne šestero drugim narodom lastno samoupravo.

Ne, tudi mi ne odpravimo na ta način naše šestkratne Irske. Ves razvoj vodi narode z neodoljivo silo k samoupravi. Kakor ne more velika Angleška irskemu narodu odrekati narodne avtonomije, tako bo morala tudi Avstrija slehernemu svojih narodov priznati »homerule«.

Izjave domobranskega ministra.

Z Dunaja poročajo 24. t. m.: Domobranski minister je podal odgovor na razne interpelacije in izjavil:

Določbam o opravičljivem postopanju proti armadnim pripadnikom, ki se vračajo iz vojnega ujetništva, niso podvrženi vojaki, ki so o padcu Przemysla spadali k trdnjavski posadki.

Vojaki, ki so že od začetka vojne prestopili v ognju, se v dveh rokih umaknejo s fronte in bodo po tri mesece dodeljeni vezbalnim četam kot instruktorji.

Zahtevi, da bi se edini sinovi kmečkih staršev umaknili s fronte, ni mogoče zadostiti.

Kar se tiče neizvršenih dovoljenih oprostitvev, je domobransko ministrstvo v posebnem ozira vrednih slučajih vsak čas pripravljeno, da stavi, če je reklamirani na fronti, pristojnemu vrhovnemu armadnemu poveljstvu predlog za oprostitvev. — Glede podaljšanja začasnih oprostitvev izjavlja, da se na splošno črnovojniki starejših letnikov in za službo na fronti nesposobni vseh letnikov za nedoločen čas odpuste. Črnovojniki mlajših letnikov se pa morejo iz vojaških razlogov oprostiti le za kratek čas, in sicer za 3—4 mesece.

Pogajanja med Avstrijo in Finsko.

»Fremdenblatt« piše: Avstro-ogrsko je priznala neodvisnost Finske letos meseca januarja. Finska je izrazila željo, da sklene z monarhijo mirovno pogodbo, kakršna se je sklenila marca z Nemčijo, čemur je ugodila Avstrija. Pogajanja so se pričela 23. t. m. v c. kr. zunanjem ministstvu. Gre za mirovno pogodbo; z njo v zvezi se sklene tudi gospodarska in pravno-politična pogodba. Pogajanja vodi za Avstro-Ogrsko veleposlanik pl. Merey, Finsko zastopata državni svetovalec E. Hjelt, finski poslanik v Berlinu in finski upravitelj v Kristianiji profesor Lerlach-nis.

Mirovni pogoji med Rusijo in Finsko.

Stockholm. »Svenska Dagblad« poroča: Rusko-finska mirovna pogodba obsega sledeče glavne točke: 1. Finski se vrne trdnjava Inc. 2. Vse ruske ladje se umaknejo iz finskih vod. 3. Rusi vrnejo vse vzeto blago. 4. Ustavijo se sovražnosti v zahodni Kareliji. 5. Iz Petrograda se odstranijo voditelji rdeče garde.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 24. maja. Uradno: Italijani so napadli včeraj naše postojanke na Zugni Torti in v Adiški dolini po močnem, obsežnem streljanju s topovi z večkratnimi napadi. Prva dva napada sta omagala krvavo že v izbornu učinkujočem ognju. Napadalcii so se valili nazaj v svoje jarke; Italijani so prišli pri tretjem navalu do tik naših postojank. Cesarski lovci 3. polka so izkočili iz svojih kritij in planili z običajno hrabrostjo sovražniku naproti. Boj moža z možem se je končal s popolno zmago naših; napadalce smo vrgli povsod; zadnje italijansko gnezdo smo izčistili še ponoči. Z istim uspehom so se končali trije sunki, ki jih je poskušal sovražnik včeraj proti našim postojankam na Monte Asolone; tudi tam smo ga vselej odbili.

Tudi četrto leto roparske vojske Italijanov se je pričelo torej s težkimi ne-uspehi za nje.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. maja. Uradno: Položaj se ni spremenil. Topovsko delovanje se je oživilo zvečer in je bilo tudi ponoči živahno v ozemlju Kemmla, na obeh straneh Lyse in Scarpe, južno od Somme. ka-

kor tudi med Mareuilom in Montdidierjem. Delovanje pehote se je omejevalo na boje, ki so jih bojevali poizvedovalci. — Lastna podjetja jugozahodno od Bucyuya in ob Oisi so nam privedla ujetnikov.

Politične novice.

+ Iz Dobrépolj: Zadnjega shoda S. L. S. v Vel. Laščah, kjer sta govorila g. drž. posl. dr. Lovro Pogačnik in g. drž. posl. Karel Škulj, se je udeležilo brez vsake agitacije tudi lepo število Dobrépoljcev. Iz tega dejstva je jasno razvidno, kako veliko zanimanje vlada pri nas za deklaracijsko politiko. Napeto smo poslušali mirna izvajanja g. drž. posl. dr. Lovro Pogačnika, ki nam je dokazal, kako je moralo naravnim potom priti do jugoslovanske deklaracije, do vehementne zahteve po svoji lastni državi, ki je ne uduši nihče več. Označil je to zahtevo kot nujno posledico iz našega neznosnega gospodarskega ter narodnega položaja. — S svojim silnim klicem po miru je g. drž. posl. Karel Škulj, ki ga ima ljudstvo rado kakor svojega očeta, dvignil do gromovitega aplavza. Dalje je zaklical on, ki so mu pač najbolj znane razmere iz kočevskega vilajeta: »Dajte nam uradnikov, ki imajo srce in voljo za nas, ki nas razumejo, da ne bo spet prišel komisar — kot se je zgodilo — ter vprašal kmeta, koliko sena je odločil za seme, na kakšnem drevesu rastejo otrobi in mu priporočal, da naj vseje v prihodnje več zdroba ter da naj molze telice in jalove kravce!« Njegove besede: »V uresničitev naše deklaracije verujem kot v svitlo sonce, ki ga vidim na nebu, za pravico se bom bil in boril, dokler mi bije srce v prsih!« To ne pozabimo nikoli kakor tudi ne dr. Pogačnikovih besed: »Kdor hoče ljubiti svojega bližnjega, mora znati ljubiti tudi samega sebe!« — Tole našim ženskam: G. drž. posl. Karel Škulj mi poroča na kartici: »Podpore za amerikanke so se začele nakazovati. Sporočite ženskam — prosim. Morebitne pritožbe se morajo delati v 14 dneh po prejemu plačilne pole, kasneje ne bo veljalo več in odlok bo postal sam po sebi pravomočen.« Toliko v vednost vsem zainteresiranim, ker mi je nemogoče, obvestiti vsakega posameznika.

+ Posveti pri Seidlerju. Nemški »Volksrat« v Češki je brzojavil notranjemu ministru grofu Toggenburgu, da odločno ugovarja izločitvi Terezina iz litomerškega okraja. Načelnik »Volksrata« dr. Titta bo protestiral na Dunaju v tej zadevi osebno, kakor je protestiral radi Plzna. — Načelnik krščansko-socialne zveze tajni svetnik Hauser se je posvetoval 24. t. m. s Seidlerjem o zasedanju parlamenta. Dr. Seidler je rekel, da misli prej ko mogoče sklicati parlament in ga skliče, kakor hitro se zaključijo pogajanja s strankami.

+ Napad vladnega »Fremdenblatt« na Habsburžana. Znano glasilo zunanjega ministva »Fremdenblatt«, ki more izhajati le z veliko subvencijo zunanjega ministva je objavilo 23. t. m. listek, v spomin 23. majnika 1618. V tem listku pravi o Habsburžanu Ferdinandu II., da je bil verski fanatik, ki je napravil z močno roko red, četudi za ceno svobode vesti in vere z demokratičnimi kaznimi in sredstvi sile. Res: daleč smo prišli; z bogatimi sredstvi avstrijske-ogrške skupne vlade vzdrževani »Fremdenblatt« napada in natolcuje Habsburžana!

+ Češki svaz je sklican v ponedeljek ob 10. uri dopoldne na posvet v Prago. Povabili so tudi člane gosposke zbornice.

+ Češki namestnik grof Coudenhove je prišel na Dunaj, kjer se je posvetoval s Seidlerjem o dogodkih v Pragi. Cesar je zaslísal 24. t. m. Seidlerja v avdijenci, da mu je poročal o raznih političnih zadevah.

+ Praški mestni svet je sklenil protestirati pri ministrskem predsedniku, ker so ustavili »Narodni Listy« in proti postopanju praške cenzure. Proti ustavljenju »Narodnih Listov« je protestirala tudi praška trgovska zbornica. Pri namestništvu v Pragi so protestirali proti ustavljenju »Narodnih Listov« zastopniki sindikata čeških časnika in radikalne zveze časnikov. Zadruga čeških gledaliških igralcev poroča, da ima veliko škodo, ker je prepovedala slavnost binkoštno nedeljo nameravano plovnost, ker so izdali za priprave nad 50.000 K.

+ Policijske odredbe v Pragi. Mestni svet v Pragi je pozval Pražane, naj se obnašajo resno in dostojno, ker se le tako kmalu odpravijo vsi ukrepi, ki omejujejo prostost meščanov. — Praško policijsko ravnanje je objavilo svarilo, naj ljudje ne postajajo po cestah. — Namestnik grof Coudenhove je prišel v sredo zvečer na Vavčavov trg. Gostilne in kavarne so zaprli ob 9. uri zvečer. Zbiranja učencev nadaljevalnih šol je razkropila policija. — Zvečer 23. t. m. so zaprli 12 oseb, ker so nosile slovenske trobojnice. Dihati Slovonom v Avstriji policija še ni prepovedala.

+ O sklicanju parlamenta se je posvetoval Hauser tudi s predsednikom poslanske zbornice dr. Grossom. Z Dunaja se poroča, da večina parlamentarcev so-

di, da ne bodo zagotovili delazmožnosti parlamenta.

+ Protesti čeških občin. Korespondenčni urad poroča iz Prage: Ker so oblasti ustavile »Narodni Listy«, je več občin protestiralo pri namestništvu. Ker so občine prekoračile s tem korakom svoj postavni delokrog, jih je pristojna politična oblast posvarila in jim naznanila, da jih razpusti, če se bodo neupravičeno vmešavale v delokrog političnih oblasti. Politične oblasti so posvarile tudi več združenih organizacij in društev.

+ Predsedstvo »Poljskega kola« se predstavi danes Burianu, da mu obrazloži želje in pritožbe Poljakov.

+ Stanček obolel. Z Dunaja se poroča: Načelnik Češkega svaza poslanec Stanček je obolel in se odpeljal v Luhačovice. Posle svaza vodi zdaj Klofač, ki je na Dunaju.

+ Odredbe ogrske vlade na notranji meji. V pismenem odgovoru na interpelacijo posl. Witta, Staneka, Klofača, Habermanna in tovarišev je izjavil justični minister, da naredba ogrske vlade, ki določa, da se na meji ali nje bližini in v treh samostojnih komitatih zemljišča splošno ne smejo prodajati ali dajati v najem za več nego desetletno dobo, ako tega ne dovoli pristojna oblast, — po njegovem mnenju ne krši pravic avstrijskih državljanov. Če bi se pa pokazalo, da se izvršuje naredba enostransko na škodo avstrijskih državljanov, potem bo vlada storila pri ogrski vladi primerne korake.

+ Tajna seja v ogrski poslanski zbornici se je vršila 24. t. m.

+ Vlada o draginskih dokladah učiteljem. Zgornjeavstrijski dež. glavar prel. Hauser je opozarjal dne 24. t. m. Seidlerja, da učiteljstvo trpi veliko bedo, ker se vsled parlamentarnih razmer vedno odlašala izvedba draginskih dokladov. Prosil je začasne pomoči. Ministrski predsednik Seidler je na to izjavil, da je pripravljena vlada dovoliti deželam 50 odstotkov pred-ujema na draginske doklade, ki bodo deželam omogočile, dati učiteljem pred-ujeme.

+ Razmere v poljskem pomožnem zboru. Na interpelacijo posl. Daszinskega je odgovoril domobranski minister, da je vrhovno armadno poveljstvo že začetkom marca t. l. določilo nekega višjega generala, da nadzoruje tabore bivših pripadnikov razpuščenih poljskih legij in odpravi morebitne nedostatke.

+ Za poljske internirance. Notranji minister je na svoječasno interpelacijo posl. grofa Lasockega pismeno odgovoril, da je tačas v avstrijskih civilnih taborih samo še sedem internirancev iz nemškega okupacijskega ozemlja na Poljskem. Vrše se že pogajanja, da se odpravijo domov. Poskrbelo se je tudi za oprostitve morebitnih poljskih internirancev na Ogrskem.

+ Princ Januš Radziwiłł, načelnik poljskega državnega oddelka, je izjavil glede na članek Eriha Dambrowskega »Pred pogodbo s Poljsko«, da pripoznava Poljaki za temelj vsaki rešitvi poljskega vprašanja le nedotakljivo kongresno Poljsko. V beli Rusiji zasleduje Poljska važne gospodarske in kulturne koristi.

+ Izgredi v Ingolstadt na Bavarskem. Monakovo, 24. (K. u.) Korespondenca Hoffmann objavlja sledeče uradno poročilo: Dne 22. t. m. je nastal v Ingolstadt požar. Nabralo se je veliko ljudi. Policijski stražnik je prijel nekega moža, ki je bil baje vojaški begunec in ga je odpeljal v mestno hišo. Aretiranca je spremljeval neki vojak, ki je bolan na živcih in je kričal v mestni hiši, vsled česar se je zbralo tam veliko ljudi. Govorili so, da je policist pretepal vojaka, kar je seveda ljudje še bolj razburilo, posebno ker dotični stražnik v mestu ni priljubljen. Vendar so se ljudje razšli. Šele čez nekaj časa so se zbrali mladi fantje in dekleta, ki so vdrli v mestno hišo, razgrajali in v pritličju mestne hiše zanetili ogenj, ki je uničil veliko magistratnih aktov. Ognjegasci so pričeli gasiti šele, ko so vojaški razkropili ljudi, ki so pobijali šipe. V mestu je zopet popolnoma mirno.

+ Črnomorsko rusko vojno brodogradnjo, kakor poroča »Havas«, Ukrajini.

+ Ljening o položaju. »Agence Havas« poroča iz Moskve: Ljening je v torek zvečer v sovjetu govoril o ruski zunanji politiki. Rekel je: Položaj moskovske vlade sovjetov je podoben otoku v imperialističnem morju, a k sreči otoka niso pogoltnili siloviti imperialistični toki. Mednarodni položaj sovjetove republike je zelo težaven. Pripoznati mora, da je mir, katerega je sklenila Rusija, vsak trenutek lahko ogrožen. Socialne pridobitve Rusije se bodo utrdile šele, ko nastopi svetovni proletarijat z dejanjem, a dokler se to ne zgodi, moramo čakati in lavirati.

+ Čakati za entente. Centralni odbor kadetov je sklenil, da ohrani zvestobo prejšnjim zaveznikom in izjavil, da bi bil vsak korak, ki bi hotel ustanoviti vladno pomočjo Nemčije, docela nesprejemljiv.

+ Dobrudža. Iz Berlina poročajo Bolgarski viri razširjajo vest, da se je avstrijsko-ogrška vlada svojemu delu Do-

brudže odpovedala. Na tukajšnjem uradnem mestu ni o tem nič znanega.

+ Finsko-estonska neodvisnost in Rusija. Iz Berlina: Dne 13. maja so baron pl. Dollinghausen kot voditelj livonske in estonske deputacije, pl. Stryk, kot zastopnik Finske in pl. Breyern kot zastopnik Estonske prosili državnega kancelarja, naj izroči proglas neodvisnosti Livonske in Estonske ruskemu poslaniku Joffeju. Poslanik je pa sprejem proglasa iz rok navedenih zastopnikov odklonil in izjavil, da bo sprejel listino le potem zunanjega urada. To se je sedaj zgodilo.

+ Belgijski protest. Pariški listi poročajo, da je izročila belgijska vlada zaveznikom in neutralnim vladam obširno noto, v kateri ugovarja proti prisilnemu delu, h kateremu silijo nemške oblasti belgijsko prebivalstvo. Nemčija se je bila svoj čas zavezala, da bo uporabljala prebivalstvo najmanj 30 km za ognjeno črto, sedaj ga pa uporablja 12 do 15 km za fronto. Proti temu belgijska vlada najodločnejše ugovarja.

+ Nicaragua napovedala Avstro-Ogrski vojsko. Korespondenčni urad poroča: Zunanjemu ministru se je sporočilo, da je napovedala Nicaragua Avstro-Ogrski vojsko.

+ Proti strupenim plinom. Združene države so se pridružile protestu zaveznikov proti uporabi strupenih in omamljivih plinov v vojni.

+ Rumunski mir. V Bukaresti se je pripeljal pooblaščenec avstrijsko-ogrške vlade pri rumunski vladi, legacijski svetovalec grof Demblin.

+ Ukrajinci proti Rumuniji. Kijevski listi poročajo: Ukrajinski ministrski predsednik Lizogub in trgovinski minister Gutnik sta izdala odlok, s katerim se prepoveduje izvoz blaga v Rumunijo in v Besarabijo, katero so anektirali Rumuni, in ker dozdaj še ne obstajajo politične in gospodarske zveze med Rumunijo in Ukraino.

+ Pogajanja med Rusijo in Ukraino se prično šele čez nekaj dni. Rusko odposlanstvo je že prišlo v Kijev, predseduje mu rusinski socialist Rakovski; odposlanstvo šteje 47 članov. Odposlanstvo sedanje vlade donskih kozakov je sprejel nemški zastopnik. Državni kontrolor Atanajev izdeluje načrt ukrajinske državne banke. Hetman Ukrajine, general Skoropadski, je naznanil uradno svetu ljudskih komisarjev, da je pripravljen na mirovno pogajanje.

+ Nemški krščanski socialci in zveza z Nemčijo. »Grazer Volksblatt« je objavil članek, ki sicer hvali poglavitve zveze z Nemčijo, a ne prikriva, da ji ne nasprotujejo samo Čehi in Jugoslovani, marveč tudi nemški socialni demokratje, ki pravijo, da koristi tesnejša zveza z Nemčijo poleg dinastiji le nemškemu meščanstvu in ogrskim plemičem. Koncem koncev izvaja članek: Vemo, da se bo izvedlo naše novo razmerje z Nemčijo v ovirah in v bojih, a vemo tudi, da si pridobi nova zveza simpatij le, če bo branila le posestno stanje in ji ne bo šlo za osvojitve. V tem oziru, naj zahteva Burian v Berlinu jamstev.

+ Lansing o vidikih miru. V zadnji seji senata Združenih držav je govoril državni tajnik Lansing o vprašanju, kdaj se bo končala vojna. Izjavil je, da ne opravičuje vojaški položaj govoriti o skrajšanju miru, na katerega se javnost vedno pripravlja. Morebiti bo prišel sovražnik govoriti o mirovnih pogojih jeseni.

+ Združene države za nastop Japoncev. »Echo de Paris« poroča: Združene države delajo zdaj z vso silo na to, da nastopijo Japonci proti Rusiji in proti Nemčiji.

+ Združene države zaplenijo 2 milijardi nemške lastnine. »Times« poročajo iz Newyorka: Upravitelj tuje lastnine v Združenih državah Mitchell Pallner je imel v Detroitu govor, v katerem je rekel: V Ameriki se bo morebiti zaplenilo do dva tisoč milijonov vredne nemške lastnine, katero so nakupili v Ameriki z namenom, da jo prepoje z nemških vplivom. Načrt je izvajalo 200 velikih nemških korporacij, ki so nameravale polagoma gospodarsko in politično zagospodariti v Ameriki. Amerika od zaplenjene lastnine ne sme po vojski Nemčiji ničesar vrniti.

+ Eksport princ. Berlinski »Die Welt am Montag« objavlja članek poslanca pl. Gerlacha o eksportu nemških princ. v osvojene dežele, v katerem izvaja med drugim: V Nemčiji primanjkuje veliko reči, a nekaj imamo v preobilici: Nemčija je preskrbovala že od nekdaj vsaj polovico Evrope s knezi (notabene: ne vedno v svojo korist!) Tudi zdaj, kadar se govori o ustanovitvi nove državne tvorbe, se že trdi, da kandidira eden ali drugi nemški princ za novi prestol. Za Finsko se imenuje neki Meklenburžan, za Albanijo se priklanja zopet princ Wied, za Poljsko sta se potegovali prej Bavarska in Saska, kakšna je zdaj konjunktura, javnost ne ve. Kurški vojvodski klubok se še ni oddal. Litva izbira še vedno med Wirtemberžani in saskim princem. Spominjamo se samo Napoleona I., ko so se tudi rodile nove monarhije, ne da bi vprašal kdo naro-

de. Takratne monarhije so se zato le malo časa držale, le Bernadotti so se vzdržali v Švedski. Nazori, če je okrepila ali oslabil svetovna vojska monarhično misel, si zelo nasprotujejo.

Ljubljanska poroka.

Detomorka. M. B., 25 let stara, posestnika žena, ima moža, ki se že del časa nahaja v ruskem ujetništvu. Minulo leto meseca maja je prišel na dopust Lovrenc Zalokar iz ravno iste vasi. Le-ta ji je pomagal pri gospodarstvu in opravil dno. Pri tej priliki je obdolženka pozabila na svoje dolžnosti kot žena in mati, ter je pričela z Zalokarjem ljubavno razmerje, katero je rodilo žalostne posledice. B. je doma skrivaj porodila otroka moškega spola, katerega je takoj po porodu zadušila. To vse se je vršilo tako hitro, da v sosedni sobi speča dekla ni o tem ničesar slišala. Drugi dan opoldne, ko ni bilo nikogar doma, je nesla otroka zavitega v cunjah v šupo, kjer je z rovnico odkopala nekoliko prsti, položila otroka v jamico, jamico zagrebla in dobro zadela ter z listjem posula. — Stvar pa ni ostala tajna, kajti vaščani so takoj spremembo na njej opazili, in ko je zvedela, da je naznanjena ožornikom, se je podala sama tja, da celo za deva utaji; končno je le vse priznalo. Pri raztelesenju otroka se je dognalo, da je otrok umrl vsled zadušjenja. — Obdolženka odkritosrčno priznava, da je imela namen otroka usmrtiti, in sicer iz strahu pred možem, ker so se njegovi starši izražali, da jo ubije, ko pride domov; ona pa da je mislila, da se mož ne bo tako zelo hudoval nad njo, če otroka ne bo videl. Obdolženka je bila na podlagi pravoreka porotnikov oproščena.

Prekanjena sleparika. Leopoldina Eržen, 20 let stara, perica v Kranju, je lahkoživka, ki bi rada brez dela dobro živea in ker ji primanjkuje zato potrebnega denarja, se je lotila sleparskih sredstev. — V Suhi je obiskala svojo znanko Lucijo Azman, posestnikovo ženo ter ji natvezila, da ima v vojaškem skladišču zaposlenega strica, kateri razpolaga z veliko množino kave, sladkorja in petroleja in ji lahko ona vse te reči v veliki množini preskrbi, saj je že tri stranke založila s takim blagom. Azman ji je to verjela in ji dala v ta namen 1000 K. Ko je pa o tem mož Azmanove zvedel, jo je poslal k Erženovi, naj ji takoj denar vrne, a ta se je na vse načine zvijala čes, da je poslala denar stricu in zopet, da ji bo stric sam denar prinesel v Ljubljano, da si je zlomil nogo ko je skočil z vlaka. Skratka; Azman ni dobila denarja nazaj, ker ga je obtoženka v veselji družbi zapravila. Ko je ta denar pošel, znala si je preskrbeti novega. Vedela je, da je Franc Vahrheit star prijatelj Ivane Bukovnikove, trgovke v Senčurju, katero je obdolženka v spremstvu Vahrheit večkrat obiskala. Spisala je pismo, v katerem živo slika, kako je nekdo zaupal Vahrheitu 3000 K, da mu je bil pa ta denar, katerega mora zopet vrniti, ukraden in da prosi Bukovnikovo, naj mu s posojilom te vsote pomaga iz zadrege, saj ji bo po Božiču denar vrnil; ker pa ne more osebno priti zaradi nogobola, naj izroči denar gospodični, to je obdolženki. Pismo je podpisala s Franc Vahrheit. Obdolženka je izročila pismo Bukovnikovi in ker je znala tako prepričevalno govoriti, izročila ji je 2000 K. Sedaj se je začelo spet veselo življenje. Nakupila si je več reči in kakor trdi, je pod vplivom rodbine Bernard zapravila tam večji del priseljenih svoj. Obdolženka priznava svoje dejanje in se izgovarja, da je vedno boleha in da se ji je že dvakrat zmešalo, kar pa ne odgovarja resnici. — Toliko posnemamo iz obtožnice. Obravnava se ni vršila, ker je obtoženka Leopoldina Eržen — ušla iz zapore.

Dnevne novice.

— Osmo vojno posojilo je razpisano. Podpisovanje bo trajalo od 28. maja do 2. julija.

— V spomin obletnice jugoslovanske deklaracije v državnem zboru priredi Kat. del. društvo na Jesenicah na Sv. Reš. Telesa, dne 30. majnika t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani »Delavskega doma« na Savi »Krekovo akademijo«. Na sporedu je godba, petje, govor, deklamacije in živa slika. Natančnejši spored se naznani pozneje enako tudi govornik. Vstopnina 2 K, za otroke 1 K. Obenem pozivljamo narodno slovensko prebivalstvo Jesenic in Save, da ta dan izobesi slovenske trobojnice iz hiš in se akademije udeleži v kar najobilnejšem številu. Čisti dobiček je namenjen Slov. Straži in dr. Krekovemu spomeniku. Odbor.

— Iz Preske. Dne 22. maja je občinski odbor čestital Presvetlemu in se zahvalil za njegov vsestranski trud. Tudi Marijina družba in izobraževalno društvo ste poslali čestitke in zahvalo Presvetlemu. Šolarji so imeli sv. mašo, ne da bi se pouk prikršjal.

— **Odlikovanja v sodni službi.** Vojni križec za civilne zasluge 2. razreda so prejeli: predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu dvorni svetnik Franc Garzaroli pl. Thurnlack, višji deželno sodnik v Ljubljani Franc Milčinski, višji deželno sodnik v Ljubljani dr. Martin Traver, okrajna sodnika Anton Lajovic v Kranju in dr. Franc Schaubach v Crnomlju; vojni križec 3. razreda: pisarniški predstojnik deželne sodnice v Ljubljani Ivan Bizjak, višji pisarniški oficijal v Novem mestu Franc Čizmek, višji pisarniški oficijal državnega pravdnštva v Ljubljani Martin Gomiš, sodnik v Ljubljani Bistrice Jožef Ložak, pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Krškem Andrej Majcen, pisarniški predstojnik okrožnega sodišča v Novem mestu Ivan Mlakar, višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Crnomlju Ivan Schweiger, višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Kočevju Anton Četinski in višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Litiji Anton Spende.

— **Birma.** V celjski dekaniji bo lavantinski knezoškof dr. Napotnik delil zakrament sv. birme po sledečem redu: Dne 29. junija v opatijski cerkvi sv. Danijela v Celju; 30. junija v Marijini (nemški) cerkvi v Celju; 1. julija v Žalcu. Birmanci iz sosednjih župnij pridejo v Celje ali v Zalec ali tudi v št. Jurij ob južni železnici dne 5. ali 6. junija, ali v mesecu juliju v braslovski dekaniji.

— **Osrednji odbor Slov. Plan. Društva** sklicuje občni zbor Radovljanske podružnice na dan 2. junija t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri »Lectariju« v Radovljici. — Dnevni red: 1. Poročilo po Osrednjem odboru imenovanega predsednika. 2. Sprejem članov. 3. Poročilo o gmotnem stanju podružnice. 4. Volitev odbora in preglednikov. 5. Sklepanje o eventualnem razpustu podružnice.

— **Knjige za vseučilišče.** »Arbeiter-zeitung« poroča: V petek med peto in sedmo uro zvečer je bilo nakopičenih pred malimi vrati dunajskega vseučilišča nasproti Arkadni kavarni vse polno zabojev. Te zabojere so nosili vojaki pod nadzorstvom častnikov v poslopje vseučilišča. Na zabojih je bil v latinici velik napis: »Plen X armade — c. kr. vseučiliški knjižnici na Dunaju.« Ker je bila večina zabojev razbitih, so se mimoidoči lahko prepirali, da so se nahajale v zabojih same stare knjige, ki so bile vezane v pergament. Čuditi se moramo le, kako da sprejema dunajsko vseučilišče tak plen.

— **Lov krajevne občine Velesovo** se bo oddal dne 18. junija 1918 ob 11. uri popoldne pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju, soba št. 6 potom javne dražbe v zakup za čas od 1. julija 1918 do 30. junija 1923. — Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati pri c. kr. okrajnem glavarstvu med navadnimi uradnimi urami.

— **Lov krajevne občine Naklo** se bo oddal dne 18. junija 1918 ob 10. uri dop. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju, soba št. 6 potom javne dražbe v zakup za dobo od 1. julija 1918 do 1. junija 1923. — Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

— **Razglas.** Vojnogospodarski oddelek c. kr. vojaškega poveljstva poziva vse deželne Stajerske, Koroške in Kranjske, naj stavijo ustmene ali pismene predloge za dobavo sočivja pri zgornji omenjeni skupini, ali pri najbližjem vojaškem uradu oz. orožniški postaji, kjer dobe podrobna navodila.

— **Blagoslov vojne.** »Prager Tagblatt« poroča: V Taunu je živila družina, ki je imela pet sinov v vojni. Pet jih je padlo na raznih bojiščih. Ko je zvedela mati o smrti petega, ji je žalostjo počilo srce. Te dni je umrl še stari oče, ki je vložil prošnjo za oprostitev šestega, na bojišču se nahajajočega sina. Toda prošnja je bila brezpredmetna, ker je med tem tudi šesti sin padel na Lysu. — Vsenemci so mnenja, naj vojna traja še dalje...

— **Za slovenske oslepele vojake** so darovali mesto venca na krsto umrlega Verovška mlajšega: Jurij Verovšek 100 K; Josip Turk 40 K; Andrej Grošelj 20 K; Jakše Artur 10 K; dr. Pavel Škaberne 10 kron; Josip Malenšek 20 K; Bernik Anton 10 K. — Župljani župnije Dol pri Ljubljani po g. kaplanu Antonu Urhu, II. zbirka, 16 kron; Lasner Ascher, Dunaj, 10 K; Neimenovan 6 K; šolski otroci v Mostah 10 K; Šmartinska šola ob slovesu gospoda kateheta Vinko Mežana, 12 K; družba pri Lavriču ob priliki poroke g. Kristana-Kacafura, Krško, 72 K; družba pri Perušku ob obisku g. Komelja, uradnika okrajnega glavarstva v Gorici, 15 kron.

— **Slava pruskemu uradnemu konjičku.** Prusko državno pravdnštvo je izdalo sledečo tiralnico: Maks Bordsch, ključavničar, rojen v Lötzen, bil je v bolnišnici Braunsberg, velikost 1.74 m, vitek, lasje in obrvi belkasti, oči modre, obraz podolgast, zobje zdravi, brada spicasta; 85 dni, 6 ur, 58 minut ostanek kazni. Res čast državnemu pravdniku, ki je izračunal na minuto, koliko mora Bordsch se prese-det v iči.

— **120 slovenskih otrok** iz okolice Pirana in Kopra pride dne 31. maja na prehrano na Hrvaško.

— **Umrli** je včeraj, 24. t. m. v deželni bolnici gospod Martin Dokler, medicinec, star 24 let. Truplo prepeljejo na domače pokopališče v Dobu pri Domžalah.

— **Odboru za »Vojaške domove«** v Ljubljani je doslej došlo 79.050 K 03 vin., izdatki za razne vojaške domove ob bojni črti, za knjige vojakom so znašali 9035 K 53 vin. Zadnji čas je odbor zopet poslal lepo število knjig vojaškemu domu našega strelskega polka »Nanos«, osrednjemu odboru na Dunaj za porazdelitev po raznih vojaških domovih in vojnemu kuratu Alfonzu Jožefu Lukančiču za naše domače vojake v Kuvaji, Albaniji. Odbor take prošnje takoj reši, samo mora imeti zagotovilo, da pridejo knjige v zanesljive roke. Zbirka za »Vojaški dom« v Ljubljani se nadaljuje ter lepo prosimo vse občinstvo, da v ta namen prispeva v korist našim hrabrim vojakom, — da zberemo res časten dar v zahvalo za rešitev ljubljene-ga cesarja iz Sočinih valov. V izkazu tega zahvalnega daru naj bi ne manjkalo nobenega uglednejšega našega deželana!

— **Darovi.** Odborniki okrajnega cestnega odbora litijskega, zbrani v seji dne 16. maja 1918, so v spomin na pokojnega podnačelnika g. Oroslava Brica darovali za oslepele vojake znesek 150 kron. — G. Franc Miklavčič, župan iz Moravé pri Litiji, je namesto venca pok. županu Oroslavu Bricu iz Litije podaril za občinske reveže občine Litija znesek 50 kron.

— **Za sklad S. L. S.** V proslavo dvajsetletnice pastirovanja velikega apostola Jugoslavije dr. A. B. Jegliča je daroval č. Ludvik Bajc, župnik v Šentjanžu 100 K, K. A. Kregar pa 20 K.

Primorske novice.

p **Duhovni svétniki** so postali gospodje: Jakob Rejec, župnik v Solkanu, Vinko Vodopivec, vikar v Kronbergu, Josip Godnič, kurat v Grčarju in Ignacij Leban, župnik v Batujah.

p **Iz Buzeta.** Po preteku osemnajstih let je zopet eden tukajšnjih domačinov stopil prvič pred oltar; obhajal je namreč č. g. Josip Jakac iz vasi Mlun, župnišče buzetske, novo sveto mašo. V sedanjih razmerah se je svečanost sijajno vršila. V veličastnem sprevodu v spremstvu osmih duhovnikov iz župnišča do cerkve, ga je pred cerkvijo pozdravila hčerka g. nadučitelja Šepića s krasnim nagovorom, polagajoč mu na srce, naj dela v vinogradu Gospodovem in za mili naš narod. Ljudstva je bilo ne samo iz domače župnije, ampak tudi iz sosednjih vse polno, da kaj takega še ni videl Buzet. Po končanem cerkvenem opravilu so se podali povabljeni na novomašnikov dom, kjer so bili nad vse gostoljubno sprejeti. Pri tej priliki se je nabralo med gosti za istrsko Ciril-Metodovo družbo 493 kron.

p **Vrnitev prvih goriških beguncev s Češkega.** Dne 14. maja so odpotovali s Češkega v domačijo prvi begunci, in sicer občani iz Opatjegasla in Dola na Goriškem. Na postaji v Kralupu so se zbrali k slovesu znanci in prijatelji, kakor tudi blagi gospod oskrbnik Bogomil Krejci. Vlak je bil okrašen z zelenjem. S solzami v očeh smo se poslavljali in naročali pozdrave tistim, ki so že doma. Naj bi tudi za nas ostale kmalu napočil dan vrnitve!

p **Za »Slovensko sirotišče«** v Gorici so nabrali na novi maši pred. g. Franca Kandusa v Kamnjah na Vipavskem 100 K. Velečastiti monsignor Janez Ev. Kolavčič, stolni kanonik, je nabral na Brezjah 200 kron. Srčna hvala!

p **Radi lakote v preiskovalnem zaporu** si je skušal prerezati žile na čelu in vratu 34 letni Viktor Cusman v Trstu. V svoj namen se je poslužil kosa pločevine. Tovariši so priskočili in poklicali na pomoč. Cusman se je precej poškodoval ter so ga oddali v bolnišnico.

p **Denarni promet pri poštnem uradu v Logu.** Za denarni promet s poštnim uradom Log obstoječa omejitev (do zneska 300 kron) je razveljavljena.

p **Kdo ve?** Vljudno se naproša, da, kdor bi kaj vedel o enoletnem prostovolcu Josipu Povšič iz Gorice, ki je zadnjič pisal mesca avgusta 1916 iz Penze 4 družinu rabočih, naj blagovoli sporočiti njegovemu očetu Andreju Povšič, Trnovski pristan št. 4 v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij **Glasbena Matica** priredi začetkom junija dva dobrodelna koncerta na korist slovenskim vojakom slepcem in invalidom. Prvi koncert se vrši v soboto, dne 1. junija s sodelovanjem dramatične operne pevke gospe Zore Benedekove omožene Bihoyeve in slovenske koncertne pevke gospodične Cirile Medvedove. Drugi koncert pa se bo vršil nekaj dni pozneje.

Ij **Klub občinskih svetnikov S. L. S.** ima sejo v ponedeljek, 27. maja točno ob 8. uri zvečer v posvetovalnici Katoliške tiskarne, I. nadstropje.

Ij **Moška Marijina družba v Križankah** obhaja jutri svoj glavni družbeni praznik. Zjutraj ob 6. uri sv. maša s skupnim sv. obhajilom, popoldne ob 6. uri pa slovesen shod z običajnim darovanjem za družbene namene.

Ij **Draginja v Ljubljani in drugje.** Kakor posnemamo po raznih listih, stane v gostilni bržola s krompirjem vred: v Ljubljani 6 K, v Pragi 8 K, v Gradcu 5 K, v Špitalu na Dravi 3 K, v Beljaku 3 K, v Inomostu 4 K.

Ij **Občni zbor Slov. trg. društva »Mer-kurja«** se vrši v torek, dne 28. maja 1918 ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih (Gradišče 17, Liningerjeva hiša, I. nadstr.)

Ij **Zadruga gostilničarjev, kavarnar-jev, izkuharjev in žganjetočnikov** ima jutri v nedeljo ob 2. uri popoldne svoj 27. redni občni zbor v gostilniških prostorih g. Kavčiča na Privozu. Po združenem občnem zboru se bo ob 3. uri vršil občni zbor bolniške blagajne članov zadruge.

Ij **Za slovenske vojne invalide** je nabrala gospa Antonija Goričan iz Ljubljane, 113 K.

Ljubljanska aprovizacija.

a **Iz včerajšnje seje mestnega aprovi-zacijskega odseka** je poročati, da je kalamiteta z moko vedno občutnejša. Aprovi-zacija dobiva z največjo težavo toliko moke, da je za enkrat še mogoče speči kruh. Sedaj je Ljubljana preskrbljena z moko za 1 teden dni. Moke za kuhno aprovizacija sploh ne dobi. Kakor je bilo objavljeno, razdeljuje aprovizacija krompir, in sicer onim okrajem, ki še niso bili na vrsti. Tekom prihodnjih dni razdeli aprovizacija tudi svojo zalogo kislega zelja in se raz-delilni načrt pravočasno objavi.

g **Sladkor za vkuhanje sadja.** Ka-kor se z mest blizu prehranjevalnega ura-da poroča, bodo dobile letos družine slad-kor za vkuhanje sadja. Da pa ne bi kdo od veselja zblaznel, pristavimo takoj, da bomo potemtakem kvečjemu dobili še en-krat toliko sladkorja kakor doslej. V ju-liju dobi torej vsakdo na svojo sladkorno karto, glasečo se na pol ali tričetrt kilo-grama 1 kilogram oziroma 1 in pol kilo-grama sladkorja. Za ta približek je treba 1600 vagonov sladkorja. Ker pa namerava prehranjevalni urad nakloniti 2000 vago-nov, bo prebitek 400 vagonov razdeljen kakor lanske leto lastnikom vrtov, voj-nim kuhinjam itd. Tisti, ki dobe ta delež, se morajo odreči kartam za vkuhanje sadja. Če se ta obljuba tudi uresniči, po-tem bo odpravljena lanska krivica, ker so oni, kateri so imeli sadje, dobili sladkor, dočim niso imeli drugi ne sadja, ne slad-korja.

a **Mestna aprovizacija** bo razdeljevala izdelke iz prekajevalnice Kranjskega de-želnege mesta za dobavo klavne živine v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: v ponedeljek, dne 27. maja od 8 do 10 št. 4401 do 4500, od 10 do 12 št. 4500 do 4600, popoldne od 3 do pol 5 št. 4600 do 4700, od pol 5 do 6 št. 4700 do 4800; v torek, dne 28. maja dopoldne od 8 do 10 št. 4800 do 4900, od 10 do 12 št. 4900 do 5000, popoldne od 3 do pol 5 št. 5000 do 5100, od pol 5 do 6 št. 5100 do 5200; v sredo, dne 29. maja dopoldne od 8 do 10 št. 5200 do 5300, od 10 do 12 št. 5300 do 5400, popoldne od 3 do pol 5 št. 5400 do 5500, od pol 5 do 6 št. 5500 do 5600. — Vsaka oseba dobi pol kilograma; cene se poizvedo v prodajalni.

a **Petrolej na 3. odrezek izkaznice A** se bo dobil, kakor smo že včeraj poročali, od 27. do 31. maja. Na vsak 3. odrezek se bo dobilo 1 liter petroleja.

Prosveta.

pr **»Luč«, almanah hrvatsko-sloven-skog katoličkok narodnog djaštva**, se je pričela tiskati in bo gotova v dobrih treh tednih. Posvečena bo spominu dr. Kreka, ljubitelja in učitelja naše mladine. Zasto-panih je v njej šestinideset Hrvatov s 38 prispevki in devet Slovencev s 14 članki, poleg tega pa še »Listek«. Zave-damo se dobro, da v bistvu ni vse tako kakor bi moralo biti — in to samo vsled vojnih težkoč — a vendar se knjige ni-kakor ne bomo sramovali, ko jo pošljemo v svet. Nasprotno: almanah bo ravno do-kaz one sile v nas, ki je niti najtežji časi ne morejo zamoriti, bo priča vsega tistega, kar nas drži in vodi k skupnemu namenu. Pokazalo se bo, kako čuječa in budna je naša mladina, da velikega časa ni pre-spala in da ji smemo zaupati tudi v uri solčnega mrka. Vi vsi pa, ki verujete v naše vstajenje in ki čutite z nami, naro-čajte in širite knjigo, ki vam bo govorila od srca k srcu! Če ste res naši prijatelji, naročite si almanah, ki stane 3 K za dijake, za druge 6 K — na naslov: Dr. Stjepan Markulin, odvjetnik, Zagreb, Kurečeva ulica broj 3.

pr **Majniški dar jugoslovanskih voja-kov za slovensko gledališče.** Slovenski gledališki konsorcij v Ljubljani je prejel naslednje pismo: »Jugoslovansko moštvo

nadomestne bolnice štev. 3 »Ljubljana« v etapni pošti štev. 499 pošilja 1000 K kot majniški dar za slovensko »Narodno gle-dališče«. Slovenci! Slovenke! Nepopisna radost nas prešinja nad cvetočim delom domovine. Bila je naša dolžnost, dokaza-ti važnost pri započetem delu postavi-tve našega kulturnega svetišča, posema-joč rodne brate Čehe. Zavedajoč se naše narodne združitve, kličemo jugoslovanski »Na zdar!« Slede podpisi.

pr **»Dom in Svet« št. 3. in 4.** Vsebina: Članki: Zadnji upornik (Ivan Pregelj). — Spomenik za dr. J. Ev. Kreka (Jos. Man-tuani). — Hudodelec Janez (Ivan Cankar). — Vladimir Nazor (Joso Benac). — Črtice iz prakse (dr. Ivo Šorli). — Dragica miška (Ciril Jeglič). — Umetnikova molitev (Ciril Jeglič). — O umetnosti, posebno glasbeni (Marij Kogoj). — Mir (Fr. Omer-za). — Pesmi: Balada (France Bevk). — Dež (France Bevk). — Pomladna pesem (France Bevk). — Na maršu (France Bevk). — Na saneh (France Bevk). — Dante Ali-ghieri: La Divina Commedia (prevel in razložil J. D.). — Tihožitje (Joža Lovren-čič). — Bolesti mož (France Bevk). — Književnost: P. Stanislav Škrabec: Jezi-koslovni spisi (J. D.). — Vzori in boji (Ivan Dornik). — Silvin Sardenko: Šotor miru (Jož. Debevec). — Franc Pengov: Podobe iz narave (dr. Ang. Piskernik). — Kršnjavi Izo: Dante Alighieri (D.). — Viktor Car Emin: »Starci« (v k.). — Dr. Fr. Ramovš: Slovenske Studije (dr. A. Breznik). — Glasba: Dva koncerta Glasbene Matice (Stanko Premrl). — Slavnostna akademija »Glasbene Matice« (Stanko Premrl). — To in ono: Razni popravki (dr. Ivan Gra-fenauer). — Vrhnika (Josip Švigelj). — Še ne objavljen verz pesnika Antona Aškerca (Harambaša). — Drobiž: Novejše napake slovenskega sloga (dr. A. Breznik). — Rdeče vrste (France Bevk). — Jagičevo pismo dr. Grafenauerju (I. C.). — Misli (Ivan Pregelj). — Naše slike: Portret Ja-neza Šubica (V. Hynais). — Jesensko delo (Ivan Grohar). — Pokrajina (Ivan Vavpo-tič). — Portret (Gojmir Anton Kos). — »Dom in Svet« izhaja vsakega prvega v mesecu (med vojsko šestkrat na leto v dvojnih zvezkih). — Naročnina 14 K, za dijake 10 K. — Odgovorni urednik dr. Izi-dor Cankar, Ljubljana, Marijanišče. — Upravištvo v Ljubljani, Katoliška tiskarna.

Narodno gospodarstvo.

g **Osmo avstrijsko vojno posojilo.** Da-nes so razposlale banke, ki so v konzor-ciju za državne kreditne operacije, pro-spekt o osmem avstrijskem vojnem poso-jilu. Subskripcija na novo vojno posojilo traja od 2. maja do 2. julija t. l. — Kakor prejšnje vojno posojilo, bodele tudi tokrat izdani dve vrsti in sicer 5% štirideset-letno amort. posojilo za ceno 92.50, ki se zniža vsled 1% bonifikacije in povratne enomesečnih obresti na 91.54%; druga vrsta tega posojila, 5 1/2% odpovedljive drž. zakladnice, je povsem nov tip, kateri bode gotovo našel mnogo simpatij. Kurz istega znaša 96.— in se zniža po odbitku 1% bonifikacije na 95.50. Lastniki teh papirjev bodo zamogli počenši s 1. sep-tembrom 1923 odpovedati na 6 mesecev kapital. — Razen ugodnosti, ki jih nudijo tudi prejšnja posojila, je navesti, da se pri obeh posojilih za prve tri mesece povrnejo subskribentu obresti v naprej. Nadalje za-gotavlja država imejteljem osmega voj-nega posojila, da bodo imeli prednost pri nakupu sedaj v vojaški rabi se nahajajočih potrebščin in materiala, ko jih bode vo-jaska uprava ob demobilizaciji razproda-jala, kar je gotovo velike važnosti. — Ni dvoma, da bode pri ugodnem vojaškem polo-žaju naše monarhije in z ozirom na vla-dajočo obilico denarja doseglo osmo vojno posojilo popolen uspeh. — Prijave spre-jema in vsa tozadevna pojasnila daje čla-nica bančnega konzorcija za državne kre-ditne operacije in oficijelno subskripcijsko mesto: »Ljubljanska kreditna banka« v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Ce-lovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

g **Tobak iz Bolgarije.** Iz Sofije poro-čajo: V novoosvojenem bolgarskem ozem-lju je še tobaka iz dveh žetev približno 30 milijonov kilogramov. Lani je bilo na-sajenih s tobakom 300.000 hektarjev, letos 500.000. Cene so bile mnogo višje kakor v normalnih časih. Lastniki tobaka ne odne-hajo od svojih visokih cen in dosegaajo še višje cene, kakor jih jim Nemci ponujajo. Sedaj bodo izvozili v osrednji državi 4 mi-lijone kilogramov tobaka.

g **Srednjeevropsko gospodarsko zbor-ovanje.** Na Dunaju so se pričela dne 23. t. m. posvetovanja srednjeevropskih gos-podarskih društev, katerih se udeležujejo številni zastopniki iz Avstrije, Ogrske in Nemčije. Predmet razprav tvori vprašanje, kako dvigniti poljedelsko produk-cijo v državah srednje Evrope. Predsed-nik baron Plener je otvoril zborovanje s pozdravnim nagovorom, v katerem je ugo-tovil, da so načela društev za trgovsko-politično zblizanje tvorile podlago za pri-četa pogajanja zaveznih vlad, in po-vdarial, da se je s sestankom obeh vla-

darjev močno utrdila ideja skupnosti. — Vojvoda Schleswig-Holstein je izjavil: Če nam bodo vsilili gospodarsko vojsko, nas bodo našli pripravljene. Gospodarske odnošaje, ki smo jih imeli v mirovnem času z drugimi državami, bomo, če bo mogoče, z veseljem obnovili, in sicer odnošaje Avstriji-Ogrski in Nemčiji pripravili dobro ime na svetovnem trgu. — Trgovinski minister Szterenyi je izjavil, da ogrska vlada v soglasju s pretežno večino cele dežele stremi za tem, da se vezi med obema državama monarhije še bolj trdno sklenejo. Opozarjal je na skoro 20letno delovanje srednjeevropskih gospodarskih društev, ki je bilo venčano z zadnjim sestankom monarhov. Minister je prosil zaveznike iz Nemčije, naj jih govorice, da Avstrija in Ogrska medseboj še nista na čistem, nikar ne motijo. Če gre za to, da se sklene z Nemčijo tesnejše gospodarsko razmerje, bosta Avstrija in Ogrska v za-vesti svoje dolžnosti in naloge edini. Pri vprašanju zboljšanja poljedelske produkcije bo Ogrska s svojim mogočno razvitim poljedelstvom morala igrati vodilno vlogo. — Poljedelski minister grof Silva-Tarouca je opozarjal na svoj agrarni program in izjavil, da se od njega predlagane odredbe popolnoma krijejo z onimi, ki se bodo tu razpravljale. Ta program ni utopi-ja. — Končno je še župan dr. Weiskirchner pozdravil zborovalce v imenu Dunaja.

g Elektrarne in njih lastnike se opo-zarjajo na sporazumno odredbo c. kr. mi-nistrstva za deželno brambo in drugih udeleženih ministrstev, z dne 29. aprila 1918, državni zakonik št. 155, da mora vsak lastnik elektrarn, ki imajo v elektro-vodih svojih naprav več kot 50 kg bakra porabljenega, oddati najmanj 15 odstotkov vsega bakra, ki je udelan v električnem prostem in kabelskem omrežju, izključivši stroje in aparate. S pridobitvijo tega ba-kra je poverjena kovinska centrala na Du-naju. Ta množina bakra se mora oddati tudi iz podjetij, ki so pod vojnodajstvenim nadzorstvom. Posebno se opozori še na dejstvo, da morajo dotični posestniki elek-trarn, ki zahtevajo za odvzeti material nadomestilo, priložiti pri c. kr. centralni revizijski komisiji v c. in kr. vojnem mi-nistrstvu, Dunaj I, svoje potrebščine nado-mestil z natančno navedbo množine, naj-kasneje do 1. junija t. l. Vsi posestniki elektrarn naj zato ukrenejo v lastnem in-teresu z ozirom na ta zelo kratek termin vse potrebno, da pripravijo zahtevanih 15 odstotkov bakra do 1. junija 1918, v slu-čaju, da rabijo nadomestilo, pa pravočasno vložijo svoje napovedi na predpisanih pri-glasnih formulirjih, ki naj se zahtevajo od že imenovane revizijske komisije. Pri-javne listine naj se pošljejo c. kr. revizij-ski komisiji, predlogi glede oddaje iz obra-tov naj se pošljejo v duplikatu tudi kovin-ski centrali na Dunaju, Mariahilferstrasse Nr. 1. Ako za projektiranje iz izbitka kov-in ni na razpolago lastnega osebja, naj se obrne na elektrotehnične tvrdke, ki imajo nalog napravljati predloge glede pravilne tehnične preureditve obratov. Kovinska centrala sama nima inštalacijskega oddel-ka, pač pa more preskrbeti potrebno osebo na stroške stranke. Dogovori o prodaji oddanega bakra naj se v zmislu § 4 ministerialne odredbe izvedejo nepo-sredno s kovinsko centralo. V zmislu § 2 določeni oddajni termin se mora držati tudi v slučaju, če se ne doseže sporazum glede cene. V slučaju nesporazuma se cena določi v zmislu § 8 min. odredbe od 24. maja 1917, državni zakonik št. 233. Pojasnila daje tudi poverjenik kovinske centrale, c. kr. nadkomisar ing. V. Remec, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

g Pokladanje zelenega žita živini. Ker je travniška klaja nekoliko zaostala, uteg-nejo nekateri kmetovalci začeti krmiti ži-vino z zelenim žitom, kar je po ministrski naredbi z dne 19. maja 1915, št. 123 dr. zak. z ozirom na pomanjkanje žita naj-strožje prepovedano, nakar se kmetovalci resno opozarjajo.

g Posvetovanja o prehrani. C. kr. ko-respondenčni urad poroča: V Berlinu so se te dni vršili razgovori o ljudski pre-hrani v zadnjem četrtletju. Razmotrivali so tudi o dovozih iz Rumunije, Besarabije in Ukrajine. Preskrba s kruhom v Av-striji bo sedaj zopet, četudi skromno, vendar enakomerno zagotovljena. Zbolj-šanje se bo že v najbližjem času čutilo.

g Jadransko hotelsko in kopališčno delniško društvo so ustanovili 13. aprila na Sušaku pri Reki z delniško glavnico 3 milijonov kron. Društvo je že kupilo ho-tel »Jadran« na Sušaku, »Miramar« v Crikvenici in »San Marino« v Novem, katere bodo otvorili že v tej sezoni. To delniško društvo se združi z delniškim društvom v Novem, tako da bo pripadel novo ustanovljenemu društvu tudi hotel »Lišan« v Novem z zemljišči. V odbor novoustanovljenega društva so med dru-gim izvoljeni: Josip Špitalsky, višji ravna-telj Živnostenske banke na Dunaju, Mate Herceg, glavni ravnatelj Jadranske banke na Dunaju, Hanuš Krofita, ravnatelj Ljub-ljanske kreditne banke v Ljubljani; sicer so v odboru sami Hrvati.

g Jadranska banka v Trstu. Na glav-nem obćnem zboru Jadranske banke, ki se je vršil dne 15. t. m., je bilo na predlog upravnega sveta enoglasno sklenjeno, da se od čistega dobička podeli 7 in pol od-stotka (proti 6 odstotkom minulega leta) dividenda, t. j. 30 K po delnici. Istočasno se je sklenilo, da se sedanji delniški ka-pital 20.000.000 K poviša ter je bil upravni svet pooblaščen, da se preskrbi potrebno dovoljenje od kompetentnih oblasti.

g Pridelovanje na zasadenem italijan-skem ozemlju. V Italiji računajo pridelek na zasadenem italijanskem ozemlju na 600.000 kvintalov žita, 2.000.000 kvintalov koruze, 450.000 kvintalov krompirja, vina pa 2 milijona hektolitrov. Ko so Avstriji in Nemci okupirali Benečijo, je bilo tam 416.000 glav velike živine, 47.000 ovac in 1 milijon druge koristne živine. Kam je vse to šlo, ni treba vprašati.

g Doplačila in plačila za seno. Neka-tere občine še do danes niso prejele do-plaćila za seno, ker niso mogle izkazati vseh potrebnih podatkov, ki jih zahteva vojaška uprava. Na posredovanje Dežel-nega mesta za krmila imajo sedaj take občine doprinesle le še sledeče podatke in sicer: imena prodajalcev, njih stanovanje, politični okraj, dan oddaje, oddano množi-no in vojaški oddelek. Občine se torej po-zivajo, da pošljejo Deželnemu mestu za krmila, oddelek za seno in slamo v Ljub-ljani, vse te podatke in priložijo vsa voja-ška potrdila, ki jih imajo v rokah. Opo-zarja se, da morajo biti podatki točni in vsi, kakor jih zahteva vojaška uprava. Če vseh teh podatkov ne bo mogoče dati, se povsod ne bo mogel drugače doseči, ka-kor po § 33. vojnodajstvenega zakona. Ob-čine, ki pa dosedaj sploh še niso prišle do plačila za seno, oddano vojaštvu, naj do-prineso ravno te podatke in naj puste do-tične izkaze potrditi tudi od strani okraj-nega glavarstva. Zahtevani podatki naj se pošljejo Deželnemu mestu za krmila, od-delek za seno in slamo, zadnji čas do 31. maja 1918.

g Preskrba bencina. Z Dunaja poro-čajo, da bo poljedelsko ministrstvo tudi letos skušalo potrebščine avstrijskega po-ljedelstva na gorivih za obrat eksplozivnih motorjev pravočasno zagotoviti. Čistega bencina se ne bo moglo dobavljati. Odda-jale se bodo večje množine težkega ben-cina, v glavnem pa mešan bencin in ben-col in sicer naravnost poljedelcem.

g Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici. Interesente dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila: o ministrski odredbi z dne 2. maja 1918, dr. zak. št. 163, zadevajoči novo ureditev pro-meta s hrastovim in smrekovim lubom in Čreslom, in z dne 2. maja 1918, dr. zak. št. 164 o maksimalnih cenah za do-mača strojila; o ministrski odredbi z dne 6. maja 1918, dr. zakt. št. 165, zade-vajoči promet s starim papirjem (osnova »komisije za star papir«, dobava za industrijo papirja in lepenke, trgovina s starim papirjem, določbe glede cen); o varščini za zopetni uvoz vreč (zvišanje od 6 na 10 K za 1 kg in podaljšanje roka za uvoz od 2 na 4 mesece); o omejitvi iz-voza vzdenega platnenega blaga iz švice; o industrijalni samopomoči Norveške; o razstavi blagovnih vzorcev v Budimpešti (»orijentski semenja«), ki se otvori avgusta meseca; o možnosti izvoza vina v Ukra-jino; o osnovi nemške trgovske zbornice v Belgiji s sedežem v Antwerpnu; o izjavi strokovnega odseka trgovcev z usnjem o dopustnem dobičku v trgovini s pripadki za izdelovanje čevljev; o ravnalni ceni za pivni nadomestek; o ravnalnih cenah za svilen blago, baržun, pliš in svilene tra-kove; o dobro priporočeni tvrdki za za-stopstvo v Švici; o organizaciji uvoza živil iz Ukrajine; o snovi ukrajinsko-švicarske trgovske zbornice; o narodni, varstveni znamki za blago švicarskega izvora; o možnosti trgovinskih zvez s Srbijo. Infor-macije je le pri krajših poročilih moči dati tudi pismeno.

g Kupčijski promet z Rumunijo. Bla-govni uvoz iz Nemčije, Avstrije in Ogrske v Rumunijo se namerava zopet uvesti. Kot pripravo za to je vojaška uprava v Rumuniji ustanovila 3 oddelke: za Nemčijo: nemški trgovski oddelek; za Avstrijo: c. kr. tajništvo za pripravo blagovnega uvo-za v Rumunijo. Za Ogrsko: kr. ogrsko taj-ništvo za pripravo blagovnega uvoza v Rumunijo (aromanial bevitel elökoszító magyar királyi titkassa). Te poslovalnice imajo nalogo, trgovino svojih dežel z Ru-munijo, ki se mora po dolgi dobi prekinje-nja novo orientirati, podpirati in ji s po-jasnili, izkazi obsežnega blaga, preskrbo zastopnikov itd. z besedo in dejanjem po-magati, pri čemer se trgovini v vsaki sme-ri pušča prosta pot. Poslovalnice teh od-delkov so: v Bukarešti, Strada Academica 2 (Hotel Minerva). Avstrijska blagovna prometna pisarna Dunaj I, Stubenring 10, kateri pristojba po odredbi c. kr. trgovin-skega ministrstva z dne 26. junija 1916, dr. zak. št. 197 posredovanje transportov na Rumunsko, posluje kot podpornica omenjenega c. kr. tajništva. V olajšavo kupčije z Rumunsko se priporoča, da se za ono blago, katerega izvoz je mogoče le z iz-

voznim dovoljenjem, v naprej pri avstrijski blagovni prometni pisarni prosi za izvozno dovoljenje, ako ni znan določen kupec, je kot prejemnika navesti c. kr. tajništvo za pripravo blagovnega uvoza v Rumunsko v Bukarešti (k. k. Sekretariat zur Vorberei-tung der Wareneinfuhr nach Rumänien in Bukarest). Vsa nadaljna pojasnila daje Av-strijska blagovna prometna pisarna. Tudi zvezni častnik c. kr. tajništva v avstrijski blagovno prometni pisarni daje rade volje pojasnila.

Narodna obramba.

*** Obćni zbor »Slovenske Straže«** — ki je zelo potreben — se vrši v kratkem; zato je neobhodno potrebno, da se konstituirajo odbori podružnice »Slovenske Straže« in da prično z delom.

*** Podružnice »Slovenske Straže«** se opozarjajo, naj pošljejo gotovo do konca junija poročilo o svojem delovanju »Slovenski Straži«, Ljubljana, Ljudski dom.

*** Slovenska šola v Mariboru.** France Štiglic, doma iz Luč pri Ljubnem, je padel za domovino in cesarja. A še tiste tre-nutke pred svojo smrtjo je mislil na slo-venski rod. Dal je poklicati k sebi svo-jega najboljšega prijatelja ter ga prosil, naj izroči 50 K njegovih prihrankov za slo-vensko šolo v Mariboru. To je ta tudi s srčno radostjo storil ter nam o svojem pri-jatelju med drugim pisal: »Delala sva na-črte in naklepe za bodočo Jugoslavijo, a pustil me je samega ter se preselil v bolj-šo domovino. Ni mu bila sreča dana, da bi dočkal dneva, ko bo rešen njegov rod tujega jarma in tujih spon. Veselil se bo-de tam zgoraj nad zvezdami naše bodoče sreče.« Dokler imamo takih ljudi, ki se še neposredno pred smrtjo spominjajo tiste slovenske dece, ki jo hoče tujec s svojimi šolami odtujiti lastni materi, tako dolgo nas ni treba biti strah prihodnosti. A tudi Nemci, ki vedno trdijo, da vojaki v strel-skih jarkih nočejo ničesar slišati o naših »hujskarijah«, naj si zapomnijo, da umirajo naši vrli junaki z besedo »Jugoslavija«! na ustnih in da se udeležujejo našega boja za najenostavnejše pravice do lastne šole tudi med bojnimi metežem.

*** Mesto Gorica** je štel po zadnjem ljudskem štetju 30.955 prebivalcev, in si-ker 10.782 Slovencev, potem 14.838 Itali-janov in 2336 Nemcev. Vzlic temu niso imeli Slovenci v mestnem svetu nobenega zastopnika, pač pa so imeli Nemci dva za-stopnika. Toda v resnici je v Gorici naj-manj 14.000 Slovencev in so nam tu po-zrli zopet več kot 3000 duš. To dokazujejo pa zopet sledeče številke: Od 30.955 leta 1910. prebivajočih ljudi je bilo rojenih v Gorici 13.489, v slovenskih oziroma jugo-slovenskih okrajih 9286, v drugih slovan-skih okrajih 1763, v italijanskih okrajih 3550 in v nemških okrajih 2967. Vzlic temu, da je torej bilo od navzočega prebi-valstva rojenih v slovenskih okrajih 11.049 ljudi, so vendar našli v mestu le 10.782 Slovence! To pač pove dovolj, kako so Italijani delali proti nam s pomočjo svojih vrednih nemških bratcev! Dasi je Gorica obdana okoli in okoli od slovenskih kra-jev in je večina prebivalstva slovenskega pokolenja, vendar Slovenci nimajo v me-stu prav nikakih pravic. Imeli so tam sicer lepo razvito šolstvo, toda morali so si vse to vzdrževati sami. Po hudih bojih so sicer dobili v mestu svojo gimnazijo, a vlada je vendar posvečala svojo glavno skrb nepo-trebni nemški gimnaziji. Tudi slovensko moško učiteljske, ki je bilo premeščeno iz Kopra v Gorico, je vlada zelo zanemarja-la. Žensko učiteljske pa je bilo nemško. V deželnem odboru je bila večina uradni-kov Italijanov, dasi je v deželi dve tretjini Slovencev (154.516) in le ena tretjina Itali-janov (89.970). Tudi v gospodarskem oziru se podpira v glavnem italijanski in zane-marja slovenski del dežele. Sedaj pa, ko je dežela vsled vojske uničena in razrušena, so Nemci osnovali posebno društvo, ki mu je namen pokupiti razrušene slovenske do-move, jih nanovo sezidati in na njih na-seliti — Nemci! Slovenec pa naj gre s tre-buhom za kruhom.

*** Velik narodni uspeh v Šleziji.** Šle-zijski Matic narodne prosvete za tešinsko kneževino se je posrečilo zagotoviti si pre-lepo stavbišče za bodočo češko meščan-sko šolo v pomemben mestu Fridku. Kupna cena je bila 32.000 K. Čin šlezijske Matic narodne prosvete je zbudil v Šle-ziji velik hrup in veselje med češkim pre-bivalstvom v Šleziji, ki ni niti slutilo kaj takega. Da češki narod z velikim veseljem in hvaležnostjo ukrep šlezijske Matic nar. prosvete pozdravlja, ni treba še posebej omeniti.

*** Istra** ima glasom ljudskega štetja iz leta 1910. 404.286 prebivalcev, med temi 5540 Slovencev, 13.279 Nemcev, 167.966 Hrvatov in Srbov, 147.386 Italijanov, 3010 drugih in 1238 tujih državljanov. No, v resnici je število Slovencev najmanj 56.000 in ono Hrvatov in Srbov 181.000, ker nam so po mestih na tisoče ljudi napisali za Italijane. Vzlic temu pa, da tvorijo Slo-venci in Hrvati skoro dve tretjini prebi-valstva dežele in Italijani komaj eno tret-jino, imajo v deželnem zboru in odboru

vendar Italijani večino in slovenskim in hrvatskim poslancem v deželnem zboru ni niti dovoljeno, da bi se posluževali svo-jega jezika. V zadnjih letih pa se tudi v Istri prav živo občuti pritisk Nemcev. Pulj, kjer je mogočna trdnjava in vojna luka, ima že močno nemško kolonijo. V Opatiji je večina večjih hotelov in restav-racij v nemških rokah in enako je v Porto-rose pri Piranu, na zapadni obali Istre. Ako pomislimo, s kako doslednostjo in vztrajnostjo zasledujejo Nemci vsak si po-stavljen cilj, potem mora tudi ta nemški pritok v Istro vzbuditi v nas prav resne pomisleke. Saj je število Nemcev v Istri danes že prekažilo število 13.000, do-čim pred 50 leti v Istri Nemcev takorekoč še poznali niso.

*** Na Srednjem štajerskem** so l. 1910. našli Slovencev:

v okraju	uradno	resnično
		število
Gradec mesto	1.140	20.290
Voitsberg	204	3.496
Gradec okolica	389	9.190
Weiz	140	1.147
Hartberg	1	317
Feldbach	6	1.205
Lonč	269	4.183
Lipnica	3.525	6.690
Radgona	3.290	6.349

skupaj 8.964 52.867

Na Gornjem in Srednjem štajerskem so nam torej vzeli na papirju kar 61.292 duš. Toda pomisliti je treba, da so to šte-vilo dognali v onih krajih prebivajoči Slo-venci sami; šteti so torej samo taki Slo-venci, ki še niso pozabili svojega sloven-skega rodu, a drugih, ki so že popolnoma potujčeni, je najmanj toliko. Pa tudi otroci teh 61.292 bodo brez izjeme že ponemče-ni; zato bodo že poskrbele nemške šole, ker slovenskih ni. Kaj pa je nemška šola za slovenske otroke, vidimo posebno na Spodnjem štajerskem, kjer so voditelji Nemcev skoro sami sinovi slovenskih staršev, med temi celo sinovi očelov, ki so nekdanji stali v prvih slovenskih vrstah. Zato se pač ne smemo čuditi, da so nas našli na štajerskem leta 1910 le 409.000, v resnici pa nas je najmanj 500.000.

*** Trst** z okolice šteje po zadnjem ljud-skem štetju 229.510 prebivalcev. Od teh je 56.908 Slovencev, 2396 Srbohrvatov, 119.023 Italijanov, 11.850 Nemcev, 779 drugih in 38.554 inozemcev. — Od domačega prebi-valstva je bilo rojenih v Trstu 130.728 oseb, v slovenskih okrajih 36.885 oseb, v hrvatskih (srbskih) okrajih 11.110 oseb, v drugih slovenskih okrajih 2122 oseb, v ita-lijskih okrajih pa 15.125 oseb in v nem-ških okrajih 6394 oseb. — Vzlic temu, da je vsa okolica izključno slovenska, in je tudi v mestu samem bila vsaj tretjina pre-bivalstva slovenske narodnosti, so našli v mestu in okolici le 56.908 Slovencev. Še bolj pade to v oči pri Hrvatih, oziroma Srbih. Dasi je v mestu naseljenih 11.110 oseb iz hrvatskih, oziroma srbskih kra-jev Istre in Dalmacije, so vendar našli le 2396 Srbohrvatov! Iz tega se jasno razvidi, da smo smeli povsem opravičeno vzeti število Slovencev v Trstu z 80.000, in ono Hrvatov in Srbov z 12.000. Vsekako so pa ta števila prej prenizka nego previsoka. Že 40 let zahtevajo Slovenci v Trstu javne ljudske šole v materinem jeziku. A vse za-man, Slovenci si morajo svoje šole vzdrže-vati sami in vlada plačuje za te šole le 15 učiteljev, dočim plačuje za Nemce preko 70 ljudskih in meščanskih učiteljev. In vendar je v Trstu komaj niti 11.000 Nem-cev napram 80.000 Slovencev! Pa še ti Nemci niso domačini, ampak priselenci. Da je namestnik Nemec, finančni ravnatelj Nemec, ravnatelj pošte in brzojava Ne-mec in predsednik pomorske vlade Nemec, ni treba niti še posebej omeniti. A pri že-lezniškem ravnateljstvu, ki je izključno za železnice, ki tečejo po jugoslovanski zem-lji, je 90 od 100 menskih in niti 10 od 100 slovenskih uradnikov. Slovenec je tudi tukaj suženj na lastni zemlji.

Spominjajte se »Slovenske Straže«!

Razne novice.

r Novo slovaško obrtno podjetje. Slo-vaki se v poslednji dobi pridno gibljejo na obrtnem polju. Zdaj so oživitvorili tvor-nico za lončene izdelke. To podjetje je ustanovila pred kakimi šestimi leti trnav-ska Gospodarska Banka z namenom, da bi se zdržala in kolikor mogoče prospela slovaška narodna keramična umetnost. Ali podjetje je bilo precej majhno, saj je glavna znašala samo 10.000 K. Podjetje je delalo pravzaprav same poizkuse. Pri tem se je pokazalo, da se dajo z vrči in lonci zaslužiti lepi denarci. Zato pa je treba zvišati glavnico vsaj na 100.000 K in dobiti strokovno moč za tehničnega upra-vitelja. Požunska stolica je bogata na vsa-kovrstni glini ali ilovici. Tudi šamotove ploščice in pečnice in drugo bi se izdelo-valo z lepim uspehom. In vse bi nosilo pečat slovaške umetnosti. In kadar bi ti izdelki preko deželnih mej prišli, bi imeli

po slovanskih kuhinjah in sobah originalno domačo posodo. Slovaška keramična umetnost spada poleg našivkov in rezbarstva k najlepšim umetniškimi izdelkom slovaškega duha. Kdor je bil kdaj v Martinskem murju in je videl krasne vrče in vaze, sklede in krožnike, svete sohe iz ilovice, ne bo nikoli pozabil te nenavadne krasote. Ali slovaško narodno pečarstvo je trpelo v zadnjih letih vsled pečarstvene konkurence še mnogo več nego druga slovaška obrtna podjetja. Tvorniško blago je bilo poceni in je širilo tuje neokusne izdelke med slovaškim narodom. Vendar pa slovaško pečarstvo in lončarstvo ni popolnoma zamrlo. Živovarilo je dalje v Modri, Stupavi, Dehticah in drugje. A tudi tu je od dne do dne propadalo. Toda te dni je razposlala modranska delniška družba nadaljnjih 900 delnic po 100 K. Žeteli bi bilo — piše naposled »Našinec« — da bi se tudi iz čeških dežel oglasilo veliko delničarjev in bi Modranska tvornica zrastle na milijonsko podjetje.

r Beda na Moravskem. »Lid. Noviny« poročajo: V veliki dvorani gospodarskega urada se je vršilo posvetovanje, na katerem je upravitelj omenjenega urada vladni svetnik Roth skušal deputaciji žen, katerih je bilo nad 50, pojasniti aprovizacijsko stanje ter javil ponovno, kaj se je ukrenilo, da bi se prehrana prebivalstva, ki je že v največjem pomanjkanju, kolikor mogoče izboljšala. Govoril je, da naši sovražniki (ententa) nočejo nič slišati o miru, in pravil, da moramo zdržati, in če bi vojska ne trajala samo 4, temuč magari 40 ali 50 let. Že davno smo vedeli, da bo položaj prehrane v aprilu in maju kritičen, kar se je tudi zgodilo, a navsezadnje pri nas še ni take sile, drugje so ljudje primorani umirati od glada. V Ostravo je dospelo v ponedeljek 77 vagonov koruze, iz katere bodo oddajali moko že v par dneh. Potem je govorilo nekaj žen, ki so opisovale odnose, v katerih živi večina prebivalstva. (Zaplenjeno.) Naposled se še vse dobi, ali vse je neznansko drago, da morejo kupovati sami bogataši in vojni dobičkarji. Tudi rudarskim družinam in delavcem po vojaških zavodih presneto huda prede. Krompir, ki se je delil, je bil na pol gnil. Govore žen so spremljali klici, ki so zahtevali takojšnje temeljito izboljšanje prehrane. Navzoči poslanec Prokeš je pojasnjeval, da so te razmere zakrivila oblasti in vlada, ki se niso pravočasno preskrbele z zalogo. Vladni svetovalec je potem formuliral izjavo, ki jo je imel tajnik Žilka prebrati zastopstvu žen, čakajočih zunaj pred hotelom. Bilo jih je nekaj tisoč. Ko so žene čule spet same obljube, se jih je polastila silna nevolja in je prišlo do burnih prizorov. (Zaplenjeno.)

r Kako se sestavljajo uradna vojna poročila. Družanska podružnica Splošnega nemškega jezikovnega društva izda vojni slovar ter je med drugim prosila naše vojni ministerstvo pojasnila, kako se sestavljajo avstrijsko-ogrski vojna poročila. Prejela je naslednji odgovor z dovoljenjem, da se objavi: Avstrijsko-ogrski vojna poročila (izprva »tiskovni komunikacije«, od julija 1915 »tiskovna poročila«) imajo iz vsega početka namen, da obveščajo javnost o vojnem položaju in delih oborožene sile v listem obsegu, ki vojevanju ne škoduje. Izdaja jih načelnik generalnega štaba ter jih je do vključno 18. maja 1917 podpisoval njegov namestnik podmaršal pl. Höfer, poslej pa načelnik generalnega štaba sam. Glede oblike se je stremilo, da bi bila poročila kolikor mogoče čisto sestavljena. Izraz naj bi bil priprost in stvaren; jezikovni zanos je bil štedljivo prihranjen za pise posebnih uspehov in činov celokupne vojske ali pa posameznih delov čet. Na jezikovno pravilnost se je polagala največja važnost. Dobri okus je zahteval, da je poročila izogibno vsaki, le nekoliko pogrešljivi tujki. Vojna poročila se sestavljajo vseskozi pod pritiskom časa. S tem je opravičeno, ako so se kljub vsej skrbnosti pripetile v obliki napake in pogreški proti navedenim načelom. Sestava je v rokah operacijskega oddelka vrhovnega armadnega poveljstva, ki je v Avstriji-Ogrski najvišje vojni vodstvo; poverjena je v to osebe izbranemu generalštabnemu častniku. Kot podlaga služijo skoraj izključno orzovjave skupinskih in armadnih poveljstev, ki istotako nastajajo pod pritiskom časa. Od začetka oktobra 1914 je v Avstriji-Ogrski v navadi, da se izdaja po eno vojno poročilo na dan. Glede se na to, da podaja vsako poročilo celotno sliko o dogodkih prejšnjega dne. Žeteli je, da se nore pozno popoldne še istega dne dati in razpolago časnikom. Zato je potrebno, da je sestava kmalu po opoldnevu končana. Zadnja žična poročila podrejenih poveljstev, v kolikor tijejo dogodke prejšnjega dne, prihajajo med deseto in enajsto uro popoldne. Morajo se, če mogoče, še porabiti. Splošne črte smernice za selavo načrta da načelnik operacijskega oddelka. Če so na dogodkih udeležene tudi zavezniške nemške čete, je vrhu tega potrebno, stopiti v stik z nemškim vrhovnim vojnim vodstvom, bodisi potom tele-

fona ali brzojava. Na ta način ostane sestavljalcu samo nekaj četrtink ure časa za končno delo. Ko je načrt dovršen, ga predloži načelniku operacijskega oddelka, ki ga natančno pregleda in če se mu zdi primerno, popravi. Potem šele pride poročilo pred načelnika generalnega štaba, ki vodi končno pila in odredi izdajo. Začetkom vojne je manjkalo ravno na tem poprišču neobhodno potrebne izkušnje in plačati je bilo treba učnino. S časom pa so dozoreli pri sestavi poročil gotovi pravci in pravila, ki v zvezi s kolikor mogoče majhno izpremembo oseb jamčijo za potrebno enotnost v sestavi.

r Zdržanje brez hrane. Človek je mogoč preje (dandanes bi tega ne dokazal) zdržati brez hrane 20 dni, nekateri te vrste umetniki so privedli celo na 30 do 40 dni. Mačka zdrži 15—20 dni, a mora pri tem piti, pes zdrži 30 dni, če pa nima vode, pogine že osmi dan. Kunec ali domači zajec zdrži 14 dni, golob 10, vrabeč pa samo dva dni. Največje stradalne umetnice so želve. Zgodilo se je že, da je želva živela brez hrane čeli dve leti. Pač bi bilo po volji aprovizacijskim uradom in vojnim hujskačem, če bi imeli mi želvine želodce. Potem bi se vojska nadaljevala brez konca in kraja in »zdržali bi vsi do konca«.

r Pariške otroške bolnice. Odkar so Nemci z orjaškimi topovi streljali na Pariz, se polnijo v resni meri otroške bolnice v Parizu. Vzrok otroških bolezni je večidel prehlajenje. Otroci so se namreč skrivali pred strašnimi krogami po kletih in se v njih prehladili. Kar je drobne dece, boleha posebno za bronhitis-boleznijo, ker jih večkrat iz zibelk naglo nesejo v podzemeljske prostore.

r Japonski jedilni list. Kar mi dandanes pogrešamo — kruh, maslo, mleko in meso — japonski gospodinjini ni neobhodno potrebno. Maslo ji je povsem neznano, če ni bila morda kdaj na pojedini pri evropskem konzulu ali poslaniku. Kruha Japonci sploh ne poznajo, mleko je v japonski družini vse prej kakor dobra pijača, češ mleko pijejo le barbarski Evropejci, meso je pri japonskem obedu tako redka prikazen, da se povsem lahko reče: Japonci ne jedo mesa. Na japonskem trgu vidiš zato vse drugačno hrano kakor pri nas; a kljub temu je izbira živila jako velika. V prvi vrsti je velika množina raznih rib. Ribe so pri japonskem obedu pripravljene na vse mogoče načine: pečene, cvrte, kuhane v zeljnatih listih, a tudi sirove, razrezane na majhne koščke z ostro omako. Razen rib so jajca in zelenjava glavni del japonskega jedilnega lista. Evropska kuharica bi se čudom čudila, če bi videla, kako razne jedi umejo Japonci pripravljati iz zelenjave. Iz morskih rastlin zna japonska kuharica napraviti dobre croke in speci slastne kolače in pogache. Japonski kmet uživa z največjo slastjo sladke fižolove testenine, zakaj riž, ki ga prideluje, mu je predrag za hrano. Pri obedu pije Japonci čaj, močan zelen čaj brez vsega sladkorja in mleka ter dobro riževino, ki je podobno sherryju in ga navadno pije toplega. Izborna pijača kirin in osakovo pivo je samo za bogatine. Tako živi 50 milijonov ljudi v državi »vzhajajočega solnca«.

Izgubljeno in najdeno.

Zgubila se je včeraj listnica z večjo svoto težko prislužnega denarja. Pošten najditelj se prosi, naj jo odda proti dobri nagradi ravnateljstvu drž. policije.

X. c. kr. avstr. razredna loterija. Zrebanje I. razreda se vrši 11. in 13. junija t. l. Srečke za ta razred priporoča Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Trstu, Celovcu, Celju, Splitu in Gorici (t. č. v Ljubljani). — Cene srečk: 1/4 K 40, 1/2 K 20, 3/4 K 10, 1/8 K 5.

Pri prehlajenju, influenci, kataris sopilnih organov, astmi v prsih, boleznih na pljučih in mrzličnih infekcijskih boleznih nastala dolgotrajna zaprtja izginejo ob porabi naravne »Franz Josef« grenčice tekom kratke dobe zanesljivo in mlo, ne da bi se pojavljale nato neprijetne posledice.

Fellerjev dobrodejni, oživljajoči rastlinski esenčni fluid z zn.

ELSA-FLUID

tolazi bolečine

12 steklenic franko 14 K 32 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvaško). — Čez 100.000 zahvalnih pism in zdravniških priporočil.

Hlapec h konjem

se sprejme 1737 pri trdki FR. STUPICA, LJUBLJANA.

Izdala konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.

Zlahtni grah

dozori v šestih tednih. Kilogram stane 19 K in se dobi v trgovini s semeni Sever & Komp., preje Peter Lasnik, Ljubljana. 1714

Sprejme se takoj

čevljarški pomočnik

zmožen vseh čevljarških izdelkov. Hrana in stanovanje v hiši. — Plača po dogovoru. — Maks Pečnik, čevljarški mojster in posestnik, Srednje Gameljne nad Ljubljano. 1700

GORICA: F. BATJEL LJUBLJANA Stolina ul. 2-4 Stari trg št. 28

TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA. Moška in ženska DVOKOLESA se s staro pneumatiko, šivalni in pisalni stroji, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Srbedico, lišaje

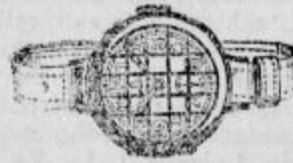
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno »Skaboform« rujavu mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 230 veliki K 4 — porcija za rodino K 11—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenju, Ljubljana, Marijin trg. 1520 Pazite na verstveno znamko »Skaboform«!

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

Dobiva se v vsaki prodajalni

Ura z zapestnico z varnostnim steklom

ponikljana K 30.—, 40.—, 50.—, 60.—, 80.— z varnostnim steklom K 2.—, radij K 10.— več. Žepne ure K 24.—, 30.—, 40.—, 60.—, 80.—.

Poslija se z Dunaja proti vposlatvi zneska poleg K 130 za poštnino tudi na bojište.

MAX BÜHNEL

Dunaj, IV. Margarethenstrasse 27/32.

Tovarniški cenik proti vposlatvi K 1.—. Dinamo žepna svetilka K 30.—.

VUČKOVICVA ! POZOR ! VUČKOVICVA

„Kubakova“ nadomestilo „MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug „MILKA“ Kristal vanilin-sladkor „MILKA“ prašek za peko.

Dišave, poper, paprika, cimet čisti gar., piment, klinčki, janež, kocke za juho in golaž, ruski čaj, mlo za brijenje, toaletno milo, keksi in vsa druga kolonialna roba dobi se edino po najnižjih dnevnih cenah pri solidni in znani tvrdki

Gjorgje Vučković

Prva zagrebška importna in eksportna agenturno komisijonalna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvodov s skladiščem na debelo

—:: ZAGREB, Nikolićeva 9. ::—

Zahtevajte cenike! 1596 Dokler je zaloga!

Zahvala.

Za premnogo dokaze iskrenega sočutja, ki so um došli povodom bridke izgube naše srčnoplubljene hčerke, ozir. sestre in nečakinje, gospodične

Ane Sirk

izrekamo tem gotom našo najprisernejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo učiteljskemu zboru ter učencem in učenkam ljudske šole v Hrušici pri Ljubljani za korporativno udeležbo pri pogrebu, darovateljem prekrasnega cvetja ter vsem, ki so spremenili nepozabno pokojnico k nje prezgodnjemu grobu.

1776 * Zalujoči ostali.

ličem

1777

3 tesače

za tesanje tramov. Plača po dogovoru. Hrano preiskrbim jaz. Ponudbe na: Franc Dolenc, trgovec z lesom v Stari Loki, pošta škofja Loka, Gorenjsko.

MAJAR

z družino za k živin. JEI TAKOJ SLUŽBO pri oskrbništvu graščine barona Cojza, Brdo pri Kranju. 1778

28letna inteligentna gospa, v Pragi vzgojena, dobra kuharica in gospodinja, v šivanju ter trgovsko izurjena, govori češko, slovensko in nemško

liše primerno službo izjemši najnižja dela — zunaj mesta. Natančna pojasnila pod »Begunka 1762« na upravo »Slovenca«. Ako mogoče sedaj ali pozneje 5letnega sinka, kateri ima apro. event. isto plača, pri sebi imeti, — nastopi event. brezplačno.

Vsakovrstne SLAMNIKE, slamnate torbice (cekarje), predpražnike, slamnate čevlje (solne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila. 688 FRAN CERAR, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

Prostovoljna javna dražba stoječe mrve

v obsegu 8 orolov, deljena v manjše skupine, se vrši dne 2. junija popoldne v Trzinu na licu mesta, travnika »Golica«. Kupci naj se oglašajo pri lastniku Francu Capuder, Trzin št. 96. 1763

liše se

zakonski par

brez otrok za vrtna in poljska dela proti dobri plači ter s prostim stanovanjem in kurjavo. Nastop takoj. — Pojasnila daje gospod Josip Bergman v Ljubljani, Poljanska cesta št. 87. 1765

Vojaške prošnje

najboljše sestavljene. — Prosi se naslove pod »PROŠNJA«. 1729

Delniška družba kranjskih parnih opekaren Trnovo pri Ilirski Bistrici.

Proda se nekaj delnic. — Kje, pove uprava lista pod št. 1723.

Sprejme se zanesljivo

hlapec h konjem

proti dobri plači in z vso oskrbo — zadostno hrano, kot tudi preskrbo obuvala. — Poizve se: ZUPANSTVO OBČINE MOSTE PRI LJUBLJANI

NAPRODAJ so 3 konji

za vsako vožnjo in ena dve leti stara žrebica LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 55.

Redka prilika.

1 par briljantnih uhanov

(2 krasna, izredno velika briljanta)

se ugodno proda.

1760 LUD. ČERNE juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju

kot oficijelno subskripcijsko mesto sprejema prijave na

VIII. avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. davka prosto 5 1/2 % amort. drž. posojilo à 91.54 %.

II. davka proste 5 1/2 % odpovedljive drž. zakladnice à 95.50 %.

Tiskovine za prijavo in pojasnila so strankam brezplačno na razpolago pri naših blagajnah.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.